

Uvodnik

Jurij Paljk

Obrnimo stran!

Volitve za nove občinske uprave so minuli konec tedna v Gorici ter v občini Devin Nabrežina, to sta občini, kjer nas Slovencev živi največ, pokazale, da je res tisto, kar smo bili napisali na tem mestu že štirinajst dni pred volitvami, da je porazno predvsem to, kako smo se kot narodna skupnost razpršili po različnih listah, od desne do leve, če seveda levica, kakršno smo poznali še pred nekaj leti, danes sploh še obstaja.

Kolegica nas je opozorila, naj pazimo, ko izgovarjamo besede narodnost, narodna pripadnost, identiteta, narodna istovetnost, ker da si "takrat, ko uporabiš besede narodna pripadnost, takoj nazadnjaški pridigar". Naj se zgledujemo torej po drugih, ki nikjer ne poudarjajo tega, tudi zato ne, ker se to ne izplača.

Drugi vedo povedati, da so te volitve ponoven dokaz, da je naša narodna skupnost tako razrahljana, da nima več smisla govoriti o tem. Tretji napovedujejo smrt stranki Slovenska skupnost, ker naj današnji časi ne bi bili več naklonjeni podobnim strankam, ki dajo nekaj nase in na svojo narodno identiteto. In še veliko bi lahko naštevali, če številnih osebnih žalitev tokrat ne jemljemo v poštev.

Razpršeni smo šli na volitve in dobili hud udarec v občini Devin Nabrežina, kjer je desničarska lista slovenskega kandidata in njegovo listo premagala za več kot 800 glasov, kar je grozljivo.

V Gorici desničarskemu kandidatu Ziberni ni uspelo zmagati v prvem krogu za peščico glasov. V nedeljo, 25. junija, bo nov krog volitev, na katerem se bosta tokrat pomerila Collini in Ziberna. Razlika je seveda ogromna, a kandidat leve sredine Roberto Collini upa, da bo uspel zbrati in prepričati vse tiste levosredinske liste, ki so razpršile moč leve sredine, da gredo na volišča in glasujejo za preново Gorice, ki jo sam obljublja.

/ str. 2

Mladi, ostanite zvesti sebi!

Srečanje s pisateljem na pragu 104. rojstnega dne

foto dd

Upravne volitve

"Razočarani, a gremo naprej!"

"Nočem prikrivati svojega globokega razočaranja zaradi neuspeha leve sredine v občini Devin Nabrežina, kjer smo kot koalicija v primerjavi z rezultatom iz pred petih let doživeli hud osip glasov. Desnica je skoraj do pičice potrdila svoj takratni konsenz, našega županskega kandidata Mitjo Ozbiča pa je oškodovala tako volilna neudeležba (glasovalo je manj kot šestdeset odstotkov volilnih upravičencev, petsto volivcev manj kot leta 2012), kot tudi nastanek konkurenčnih kandidatov in list v idejnem okviru leve sredine. Če k temu dodamo splošno nezadovoljstvo občanov nad mi-

nulo upravno dobo, je negativni rezultat serviran.

/ str. 3
Igor Gabrovec,
deželni politični tajnik SSK

Slovenska skupnost / Ocena upravnih volitev

V Gorici je balotaža nova priložnost

Stranka Slovenske skupnosti izraža zadovoljstvo z izidom občinskih volitev v Krminu in Gorici, kjer so se uveljavili tako strankini kandidati kot kandidati slovenske narodne skupnosti. Slovenci v Krminu in Gorici lahko za naslednjih pet let računamo na dobro in kvalificirano predstavništvo, ki ima od sedaj naprej tako iz vrst večine kot opozicije med glavnimi nalogami, da si prizadeva za uveljavitev pravic preko doslednega izvajanja zaščitne zakonodaje, ki jo predvidevajo državni in deželni zakoni.

V občini Gorica je več pomembnih pokazateljev, ki predstavljajo spodbudo, da se nadaljuje z nastavljenim delom. Pomemben je namreč dosežek, da desno-sredinski kandidat Rodolfo Ziberna kljub enotni desno-sredinski koaliciji ni dosegel zmage v prvem krogu in se je ustavil pri 49,88% glasov. Čeprav je razlika precejšnja, imamo sedaj skupaj z županskim kandidatom Robertom Collinijem, ki je v prvem krogu prejel 22,68% glasov, vsekakor možnost, da še enkrat poizkusimo naskok na župansko mesto.

/ str. 16

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

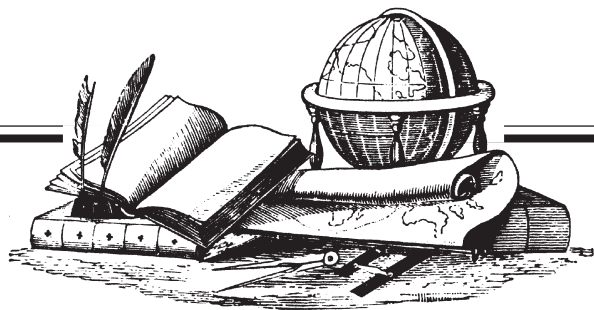
PARRUCCHE
Lanza

• KOZMETIKA ZA LASE
• PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

**OPRAVI NAKUP ZA VSAJ 25 EVROV...
IN PO SVOJI IZBIRI BOŠ
LAHKO KUPIL VELIKO
PROFESIONALNIH
PROIZVODOV
PO 1 evro!**

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odperto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Dokumentarec Vide Valenčič

O prvem paru, ki je osvojil vseh 14 osem-tisočakov na Zemlji

V Gorici se je srečala z osebjem številnih ustanov Generalna konzulka Ingrid Sergaš na obisku

Generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš je 12. junija, ob koncu svojega mandata, v spremstvu konzulke Tanje Mljač obiskala Slovence v Gorici. Zjutraj je najprej prišla v Kulturni center Lojze Bratuž, kjer jo je sprejel deželni predsednik SSO Walter Bandelj. V bližnji telovadnici Mirko Špacapan so jo pozdravili zastopniki AŠZ Olympia in ŠZ Soča, nato osebje KC Bratuž. Na hitro je obiskala tudi glasbeno šolo EmilKomel in predstavnike društev Zveze slovenske katoliške

prosvete ter zborov Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica. Po pozdravu v uradu SSO-ja je šla proti Zavodu Sv. Družine v ul. Don Bosko, kjer so jo toplo sprejele sestre, nato pa še v bližnji Mladinski dom. Na vrsti je nato bil obisk slo-

venskega kulturnega središča na Travniku, kjer imajo sedež in deluje Katoliška knjigarica, Katoliško tiskovno društvo, založba Goriška Mohorjeva družba, otroška revija Pastirček in uredništvo Novega glasa. Generalna konzulka se je zelo prijazno, kot vedno, za trenutek ustavila z vsakomer in vsakogar osebno pozdravila. Člani našega uredništva se ji iskreno zahvaljujemo za vse, kar je dobrega storila za nas, in ji želimo veliko lepega na njeni nadaljnji poti.

O prvem paru, zakoncih Romanu Benetu in Nives Meroi, ki je osvojil vseh štirinajst osem-tisočakov na Zemlji, so posneli dokumentarni film.

Dokumentarec sodi v projekt čezmejne televizije, v katerega sta vključena deželni sedež italijanske radiotelevizije RAI za Furlanijo Julijsko krajino in Regionalni RTV Center Koper-Capodistria. V dokumentarcu dajo na vpogled zgodbo in dosežke Romana Beneta in Nives Meroi, alpinističnega para neverjetne človečnosti in moči. To je prvi par, ki je osvojil vse osem-tisočake brez dodatnega kisika in brez pomoči gorskih nosačev. Oba pojmuteta gore kot šolo življenja, ki so jima bile v pomoč tudi pri premagovanju petnajstega osem-tisočaka: boleznijo. Vse to je vključeno v dokumentarec "14+1", za scenarij in režijo katerega je poskrbela Vida Valenčič. Dokumentarec je realiziran v slovenski in italijanski verziji. Ob dveh protagonistih nastopajo v njem kot

pričevalci Reinhold Messner, Erri De Luca, Silvo Karo in sestra Nives Meroi, Leila. Nives Meroi in Roman Benet živita za čisti alpinizem. Gre za pošteno soočanje z goro v času siceršnjega spreminjanja

vzpona v gore: korak za korakom, z neomajnim upanjem. S to isto filozofijo sta zakonca Meroi Benet preteklega 11. maja osvojila še zadnji osem-tisočak, Anapurno.

Vida Valenčič

gorništva v spektakel. Gora jima je bila učiteljica življenja v soočenju z boleznijo, za katero je leta 2009 zbolel Roman Benet, ki je zbolel za zelo redko akutno aplazijo kostnega mozga. Preživel je dve presaditvi kostnega mozga, vstavili so mu dve kolčni protezi, vendar se je tudi tega lotil, kot bi se lotil

V pripovedovanjih se prepletajo različne teme, vezane na alpinizem, kot je lahko kontrast med klasičnimi in turističnimi odpravami v himalajsko pogorje, ženska prisotnost v gorništvu, življenje med ekspedicijami in osvajanjem najvišjih vrhov sveta ter iskanje razloga, zakaj sploh tvegati življenje za dosego vrha. Del zgodbe pa je usmerjen v skupni boj z

Benetovo boleznijo. Snemanje je potekalo na območju Kanina, Mangarta in Vršiča, v okolici Belopeških jezer in v Ratecah, veliko je pa še neobjavljenega filmskega materiala z odprav v Himalajo, ki ga je posnel sam Roman Benet, so povedali snovalci dokumentarca.

Za olajšano zastopstvo Slovencev v poslanski zbornici in senatu SSO obžaluje stališče Demokratske stranke do amandmajev SSk

Svet slovenskih organizacij je razočaran nad potekom dogodkov v zvezi s sprejemanjem novega volilnega zakona, ki v teh dneh poteka v poslanski zbornici v Rimu. V tem smislu tudi obžaluje odločitev predstavnikov Demokratske stranke, da zavrnejo amandmaje za polno izvajanje člena 26 v zaščitnem zakonu 38/2001 o olajšani izvolitvi slovenskega predstavnika v poslanski zbornici in senatu, ki jih je pripravila stranka Slovenske skupnosti in sta jih vložila poslanca Gian Luigi Gigli in Florian Kronbichler. Ta pa ne more biti v domeni ene italijanske politične stranke, ki ne predstavlja vseh Slovencev. Tudi tokrat pa je prevladalo

mnenje večinske stranke, ki spominja na pregovor, da velika riba poje majhno. In ravno ta način obravnavanja slovenskega predstavnika v italijanskem parlamentu je skrajno nedemokratičen in krivičen do pravic slovenske narodne skupnosti v FJK. SSO je dosledno prepričan o tem, kar sta obe krovni organizaciji vedno trdili, da potrebujemo predstavnika v poslanski zbornici in senatu, ki sta izraz slovenske narodne skupnosti. Žal pa se je spet izbrala druga smer, ki se požvižga na člen 26 zakona 38/2001. Italijanska politika v tem smislu dela vedno bolj nedemokratične poteze v odnosu do Slovencev. Neizpolnjevanje 26. člena o

olajšanem zastopstvu se tako dodaja neizvajanju drugih zaščitnih določil, kot so vračanje kulturnih domov, pravilno pisanje slovenskih črk ter toponimov in še bi lahko naštevali. Republika Slovenija je odlično poskrbela za italijansko in madžarsko manjšino, ki imata zagotovljeni mesti v Državnem zboru. Prav zaradi tega je v tem trenutku nujno potrebni odločen diplomatski poseg in bilateralna pogajanja za pravilno izvajanje člena 26 iz zaščitnega zakona, da ne bomo Slovenci v FJK še naprej talci ene strankarske opcije, temveč da bosta slovenska parlamentarca izraz čim širšega narodnega predstavnika.

Begunci

V Italijo čez morje letos prispelo že več kot 50.000 migrantov

Število migrantov, ki je od začetka leta prispelo v Italijo čez Sredozemsko morje, se je v primerjavi z lani močno povečalo. Do zdaj je v Italijo namreč prispelo že 50.041 migrantov, kar je 47,5 odstotka več kot v istem obdobju leta 2016, je sporočilo italijansko notranje ministrstvo. Največ migrantov, ki so v Italijo prispeli letos, prihaja iz Nigerije, Bangladeša, Gvineje, Slonokoščene obale in Gambije, poročava avstrijska tiskovna agencija APA. Že samo ta konec tedna je v Italijo prišlo več kot 6000 mi-

grantov. V državi trenutno v taboriščih in drugih centrih oskrbujejo 180.000 beguncem. Od začetka leta pa je v državo prišlo tudi 6242 mla-

doletnikov brez spremstva. Že lani so v Italiji zabeležili rekordno število migrantov, ki so v državo prispeli čez

morje. V Sredozemskem morju so lani rešili 181.000 migrantov, ki so jih prepeljali na varno v Italijo. Leta 2015 jih je bilo 170.000, še piše APA.

Italijanski notranji minister Marco Minniti je po srečanju s svojimi kolegi iz Libije, Nigra in Čada podpisal potrebne dokumente za financiranje centrov za migrante v Čadu in Nigru, ki sta pomembni tranzitni državi za več tisoč afriških migrantov na poti v Libijo. Italija pa bo v omenjenih treh državah pomagala tudi z izobraževanjem obmejnih policistov.

S 1. strani

Obrnimo stran!

V novem goriškem občinskem svetu bosta gotovo sedela predstavnika stranke Slovenska skupnost Marilka Koršič in Walter Bandelj, na listi Demokratske stranke je bil izvoljen tudi David Peterin. Kako bo šel drugi krog volitev, bomo videli; koga smo in bomo mi podprli, se seveda

jasno od vedno. Zato mirno zavračamo podtikanja, češ da smo vedno pristranski. Nismo, le vemo, kdo smo! In bomo zato podprli tiste naše kandidate in liste, ki tudi vedo, kdo so. Najbrž bi bilo preveč, če bi sedaj pričakovali, da bi kdo odstopil, ne? Ni namreč v

navadi, da se pri nas sprejemajo odgovornosti za zgrešena dejanja, a časi so drugačni. Če se ne bomo zresnili, bomo še nekaj časa lahko res prejemali klofute, kakršna je tista v Devinu Nabrežini, a bo kaj kmalu tudi prišel čas, ko ne bo nikogar več, ki bi lahko prejemal klofute! Da, v mislih imamo vse vpletene, v slogi je namreč še vedno moč, razpršenost in mlačnost pa naša gotova narodna smrt!

Povejmo na glas

Tudi politika naj pomirja

Če rečemo, naj tudi politika pomirja, potem imamo v mislih današnji čas in slabe izkušnje iz preteklosti. Današnji čas nam je postregel s kopico težav, ki jim pravzaprav vsem botruje ekonomska kriza. Slednja navdaja človeka s tesnobo in s skrbjo za prihodnost, od tu pa ni več daleč do strahu in občutka ogroženosti, ki se lahko prevesi v nevarna nagnjenja. In ob tem stanju nam upravičeno stopi pred oči polpretekla zgodovina, ko je bila prav kolektivna stiska človeka razlog za sprožitev prve in potem še druge svetovne vojne. Seveda s tem ni rečeno, da se tudi danes nahajamo pred podobno možno katastrofo, vsekakor pa se je koristno spomniti, kako zlovesče se lahko zaobrnejo velike težave. In da se to ne bi več ponovilo, točno v tej točki ima politika zelo pomembno vlogo: če ne odločimo moč. V velikih krizah se je namreč mogoče odločati na dva popolnoma nasprotna načina: strah in ogroženost ljudi je mogoče usmeriti v sovraštvo in nestrpnost vseh vrst, ali pa prav zaradi kriznega stanja sklenemo, da ga ne bomo dodatno slabšali in se zavzamemo za pomirjanje in zakaj ne za trdnejše sožitje. Z drugimi besedami: ko smo v težavah, zakaj bi jih stopnjevali in drveli v še neskončno večje, kaj je to res edina pot, ki nam preostane? Zagotovo ni edina in tukaj politika lahko odigra dragoceno in celo ključno vlogo. Odigra to vlogo tako, da ne spodbuja v ljudeh nerazumevanje in mržnjo, nestrpnost in sovraštvo, ampak da odstranja možnost prevelikih napetosti znotraj

svoje skupnosti in tudi v odnosu do drugih držav. To pomeni, da se ne obrača na svojo javnost s tistimi populističnimi nagibi, ki dobesedno iščejo sovražnika, pa najsi bo ta drugačen po političnem prepričanju ali sumljiv, in s tem že kriv, v kolikor je tujec in drugačne vere ter kulture. Danes lahko politika zavrne nekdanje prepričanje, da človek po svojem bistvu potrebuje sovražnika in brez tega sovraštva ne more živeti. To pač zanesljivo ni res, saj ima ta isti človek vendarle najraje mir in s tem srečno življenje, čeprav je to blaginjo v svojo velikansko nesrečo pogostoma zavrgel in se prepustil nerazsodni uničevalnosti. Politika naj torej pomirja in naj bo pomirjevalna, ker ta smer tudi v današnjih težavah obstaja, je daleč najbolj koristna in edina vodi v prihodnost, ki jo bodo vodile človekove vrline obrnjene v skupno reševanje izzivov. Vodile v resnično medsebojno razumevanje in graditev boljše družbe in lepših odnosov - ne nazadnje je v tem pravo poslanstvo človeka, zagotovo ne v sovraštvu, brezčutnosti in raznovrstnih vojnah. Je že res, da se zdi zares pomirjevalna politika neke vrste novost, saj se odmika od cinizma, ki mu ni problem razvneti sovraštvo in ga po potrebi uzakoniti. Toda na srečo nemalo znamenj priča, da si človek sedanjega časa želi prav te novosti, namreč obrat v mir in razumevanje in iskren medsebojni dogovor, kar edino lahko prežene zlovesčo temo siceršnjih rušilnih spopadov in razčlovečene krutosti.

Janez Povše

Socerb Dogodek v sveti jami

V nedeljo, 18. junija 2017, ob 12h, naj bi spet prišel v t. i. "sveto jama pri Socerbu", duhovni terapevt Stephen Turoff. Prepričan je, čeprav ne povsem, da je reinkarnacija sv. Socerba, mučenca. Kaj pa, če si to le domišlja? Kaj pa, če ga o tem prepričuje Satan ali njemu podrejeni hudobni duhovi? Morda je celo zavestno v službi Satana in načrtno zavaja ljudi. Je zgolj agent angleških ali kakšnih drugih obveščevalnih služb? Prihaja zgolj zaradi dobrega zaslužka, saj od udeležencev seane v sv. jami zaračuna 25 evrov na glavo? Ob udeležbi 100-ih ljudi to pomeni 2500 evrov. Ob takem izkupičku se mu splača leto za letom prihajati v Slovenijo.

Morda pa za vsem tem stoji tudi slovenska "udba", ki še vedno prikriva fojbe, v katere so komunisti po vojni metali svoje politične nasprotnike. V neposredni bližini Jame sv. Socerba - v breznu Za Vrhom, so trupla zasuli s 100m³ pokvarjenih salam. Kljub odloku nekdanjega predsednika vlade in sedanjega predsednika države g. Boruta Pahorja, da se pripravi načrt za očiščenje jame, jama do danes še ni očiščena! Cinizem je v tem, da zdaj prihaja v socerbsko jama delat svetlobo, beri meglo, nekdo iz Anglije, ko vemo, da je Velika Britanija po 2. sv. vojni odločala o vrnitvi slovenskih beguncev iz Avstrije v Jugoslavijo in s tem Titu omogočila, da se je na lestevici največjih morilcev 20. stoletja povzpela na 10. mesto. Poleg tega je med 1. sv. vojno Anglija sodelovala pri pripravi tajnega sporazuma z Italijo, ki je med

vojno izdajalsko prestopila na stran Antante, ker so ji bili za nagrado obljubljeni slovensko etnično ozemlje, Istra, Kvarner... Ta tajni sporazum je bil gotovo eden izmed najbolj pokvarjenih mednarodnih sporazumov v zgodovini človeštva. Upam, da Stephen Turoff skrbi tudi za čiščenje umazanije, ki jo je po svetu naredil Anglija. Tam ima toliko dela, da sploh ne bi smel imeti časa prihajati v Slovenijo, če bi si to

pru, Trstu, celotni Istri, Čičariji in na Krasu, od koder so predniki stoletja, leto za letom romali v Jamo sv. Socerba. Kaj lahko naredimo? Doklej bomo pasivni in morda celo prestrašeni? So pravice le za druge, za nas pa ni nobenih pravic? Zanimivo je, da pri stotinah kraških jam, ki so v Sloveniji, Turoff prihaja prav v jama, ki velja za edino podzemno cerkev v Sloveniji. V Jamo sv. Socerba so do nedavnega potekale katoliške sv. maše, kljub temu da so po 2. sv. vojni "komunistični fašisti" barbarsko razbili oltar sv. Socerba. Kakšne so oblasti, ki nam vladajo in dopuščajo, da se v Jamo sv. Socerba v blagor duhovnega zdravlja ljudstva vrstijo dogodki, ki niso v skladu s svetim kramem? Istočasno pa v skoraj 30-ih letih samostojne Slovenije ne zmoremo napraviti sodobne železniške povezave med prestolnico in morjem! Ne bi bilo za ljudi bolj zdravilno in poceni, za državo pa bolj koristno, če bi ljudje, ko bi si tega zaželeli, sedli na vlak in se za nekaj ur iz meglene Ljubljane in drugih krajev, z vlakom podali na sončno obalo ter se naučili krepčilnega morskega zraka?

Je v duhovnem in ekonomskem interesu Slovenije, da ne uredimo dostopa do brezna Za Vrhom in mu ne damo vsaj podobnega statusa, kot ga imata Dachau in Auschwitz? Slovenci, Italijani, Hrvatje, pa tudi turisti, ki prihajajo v Koper s križarkami, kakor turisti, ki prihajajo na morje, bi se lahko podali k sv. Socerbu: v Jamo sv. Socerba, kjer bi se verni turisti pokrižali in molili; nekateri bi obiskali socerbski grad, ki bi moral imeti ustrezno ponudbo, tretji pa bi se podali do brezna Za Vrhom, kjer bi se poklonili žrtvam komunističnega totalitarnega režima. To bi gradilo spoštovanje med narodi in svetovno civilizacijo ljubezni. Si sv. Socerb, po katerem se imenuje kraj, grad in jama, ne želi prav tega?

Bogdan Vidmar

Nameravajo jo urediti v Škocjanu Stalna muzejska zbirka o misijonarju Ignaciju Knobleharju

Dolenjska Občina Škocjan namerava v gornjem delu starega krajevnega župnišča urediti stalno muzejsko zbirko, posvečeno rojaku, raziskovalcu Belega Nila in misijonarju dr. Ignaciju Knobleharju. O postavitvi zbirke, ki bi jo uredili z razpisnim denarjem, se dogovarjajo s Slovenskim etnografskim muzejem. Z deli bi radi začeli prihodnje leto.

Kustos Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani in eden od pobudnikov Knobleharjeve zbirke Marko Frelih je za STA povedal, da si svetovno znani raziskovalec Knoblehar v Škocjanu to vsekakor zasluži. Prostor starega župnišča se mu tudi zdi nad vse primeren. Za zbirko sicer ne bi prispevali predmetov iz Knobleharjeve zapuščine, ki jih hranijo v etnografskem muzeju. Gre namreč za izredno krhke predmete in hkrati za letnico 1850 za najstarejšo afriško zbirko v Sloveniji ter eno najstarejših v Evropi. Zbirko bi sestavljali panoji,

fotografije, kopije izvornikov in drugo gradivo. Po podatkih Škocjanske občine projekt še pripravljajo. V nadaljevanju računajo na razpisna sredstva, razstavo pa bi radi uredili do praznovanja 200-letnice Knobleharjevega rojstva oziroma do poletja 2019. Ignacij Knoblehar je živel med letoma 1819 in 1858, zaradi malarije je umrl v Neaplju. Rodil se je v Škocjanu na Dolenjskem, za misijonarstvo pa ga je 17-letnega navdušilo prid-

ganje misijonarja Friderika Ireneja Barage v Novem mestu. Odločil se je za njegovo pot in leta 1848 prispel v Afriko, kjer je ustanovil tri misijone, v porečju Nila pa je deloval celo desetletje. V Egiptu in Sudanu ga je zanimalo vse, kar mu je prekrizalo pot. Vodil je natančne dnevniške zapise, privlačili so ga Nil in takrat nepojasnjena skrivnost njegovih izvirov, tamkajšnja ljudstva, kulture, verstva, živalstvo in narava. V Knobleharjevi zapuščini so tudi ostanki kasneje v zgodovini izginulih ljudstev oziroma predmeti različnih ljudstev ob Belem Nilu na jugu današnje-ega Sudana. V Škocjanu še stoji njegova rojstna hiša z vzdano spominsko ploščo. V Slovenskem etnografskem muzeju so ob 190-letnici Knobleharjevega rojstva leta 2009 pripravili razstavo Sudanska misija 1848-1858: Ignacij Knoblehar - misijonar, raziskovalec Belega Nila in zbiralec afriških predmetov ter izdali obsežno publikacijo.

ZNAMENJE KRIŽA PRIMOŽ KREČIČ

Sveti se skrivnost križa

Pri obredih na veliki petek dvigne duhovnik križ in zapoje: glejte, les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta. Trikratno dviganje lahko pomeni tri obdobja in tri pomene križa: napovedani križ v Božji ljubezni ter stvarstvu in zgodovini, uresničen Kristusov odrešenjski križ in križ, ki ga slavimo v času Cerkve, to je križ vere, ki je podoba, dogodek in zakrament. Če je v Stari zavezi veljalo, da je preklet tisti, ki je obešen na križ, (5 Mz 21, 23), v Novi zavezi predstavlja križ razodetje Božje ljubezni, ki se je spustila do največjih globin človekove krhkosti in hudobije. Na križ so obsojali sužnje in upornike. Najprej so jih mučili, potem so gole pribili na križ, da so umirali pred vsemi. Zato je v času apostolov beseda Križani imela zelo pretresljiv pomen in predvsem sramoto. Danes bi bil to električni stol ali še kaj hujšega. Toda ta križ je postal kraj, kjer je preizkušeni Drugi Adam izrekel zvesti 'da' Bogu, za vse in za vedno. Sveti Pavel pravi, da, ko je sam postal prekletstvo, je vse rešil prekletstva uporništvu in greha. (Gal 3, 13) V hvalnici velikonočni sveči je lepo izražen ta zakon zastonjske ljubezni: "Da rešiš hlapca, si daroval Sina".

Leta 569 je cesar Justinjan II. poslal cesarici Regundini v Poitiers relikvijo križa. Krščanski pesnik Venacij Fortunat je sestavil dve himni na čast Kristusovemu križu: Napreduje zastava Kralja, blešči se skrivnost križa (Vexilia Regis prodeunt, fulget crucis mysterium) in Pozdravljen križ, edino upanje (O crux, ave, spes unica).

V vsakem obdobju zgodovine moramo vstopati v skrivnost križa. Sprašujemo pa se, kako naj v današnji družbi pri takih užitkih in ravno-

dušnosti zablesteti skrivnost križa? Če je križ premagal hedonizem v antiki, ga more tudi danes. Vse v življenju mora iti skozi križ, užitek in bolečina, veselje in žalost, šele nato nastopi mir in veselje Velike noči. Nad ledenim morjem ranljive bolečine in minljivosti sveti izhod križa. Križ so kleščje, ki lomijo suženjsko verigo trme in užitkov. Ne da bi Bog ne privoščil lepote in uživanja življenja, samo ne na način uničevanja in škodenja sebi ter drugim. Po njem se namesto postave smrti in strahu odpira postava Duha in življenja. Križ sveti za življenje na dolgi rok, ne samo za en trenutek, po njem postanejo stvari pristne in prečiščene, prav tako tudi odnosi, zvestoba, lepota, svoboda. (Rim 8, 2). Križ sveti kot sočutje in

jok, ki nista izraz razočaranja, ampak kot govornica ljubezni, ko smo ob bolečini vključeni v življenje ljudi s spoštovanjem njihovega trpljenja, boja in umiranja. Križ je velikonočna zmaga sredi minevanja, zato je pogled v sedanost in prihodnost, da si poleg dela za zemeljsko mesto in njegove skrbi prizadevamo tudi za Božje mesto, ki nas bo združilo z Bogom kot srečne brate in sestre. Danes je najmočnejša skušnjava uperjena proti upanju, ta še posebno dosega mlade, ki pa bi morali biti že po naravi nosilci upanja. Velikonočni Kristus prihaja naproti s povabilom: Mir vam bodi, ne bojte se! Prav v tem je veliko sporočilo Cerkve in papeža Frančiška, da je poleg pravičnosti, ki nas navdaja s strahom, tudi usmiljenje, ki nam vrača zaupanje in vero. Upanje drži in vleče vero in ljubezen, čeprav je po sebi najšibkejša in krhka. Tako moremo s križem uresničevati trojno moč pričevanja: sočutja, ki tolaži; upanja, ki odpira v prihodnost; usmiljenja, ki odpira za upanje.

Sociolog in teolog Paul Zulehner "Cerkev ne izginja, je pa v nekakšnem prehodu"

Avstrijski sociolog in teolog Paul Zulehner, ki ga strokovna javnost pozna predvsem po mednarodnih raziskavah vernosti in vrednot v Evropi, je prepričan, da Cerkev, ki po njegovem v Evropi postopoma izgublja moč, ne izginja, je pa v nekakšnem prehodu. Ta bo pripeljal do njenega preoblikovanja in nove podobe, je prepričan. Po mnenju Zulehnerja je upadanje vernosti v Evropi posledica čedalje bolj naraščajočega ateizma, za katerega pa je Cerkev kriva tudi sama. V srednjem veku se je namreč tesno povezovala z vladarji, ki so skupaj z njo vodili številne bitke, "kar pa Boga pri ljudeh ni utrdilo, pač pa ga spravilo na slab glas".

To je po ugotovitvah Zulehnerja pripeljal do rojstva evropskega ateizma, ki se razrašča tudi v zadnjih desetletjih. "Človekov pogled na svet je lahko cerkven, verski - ne da bi bil vezan na kako Cerkev -, ateističen, poznamo pa tudi ljudi, ki so skeptični in iščeči hkrati. V Avstriji, na primer, je v zadnjih 40 letih tako število cerkvenih kot tudi vernih ljudi precej upadlo, medtem ko je število ateističnih ter skeptikov naraslo", upadanje števila vernih ponazarja z avstrijskim primerom.

Evropa po besedah Zulehnerja

danis živi v t. i. postkonstantinovem času, za katerega je značilno, da je Cerkev izgubila svojo moč oziroma jo tam, kjer jo še ima, postopno izgublja. A slednje po njegovem ne pomeni, da Cerkev izginja, ampak da

temveč z juga na sever, kar se že dogaja. Do sredine prihodnjega stoletja bodo prebivalci razvitih dežel po njegovih navdbah predstavljali le še 20 odstotkov celotnega svetovnega prebivalstva.

"Naši potomci bodo verjetno doživeli preseljevanje narodov v nepredstavljenem obsegu. Ta proces se je v bistvu že začel. Že zdaj je na begu 65 milijonov ljudi, od tega 40 milijonov otrok, " meni in dodaja, da so številni begunci, ki so leta 2015 prišli v Evropo iz Sirije, Iraka in Afganistana, Evropejce iz idile postavili na realna tla. Kot ugotavlja, se ve-

rujoči razlikujejo in polarizirajo glede vprašanja beguncev, v ljudi se razrašča mešanica skrbi, strahu in jeze. To kažejo reprezentativne raziskave v Avstriji, pa tudi sam Zulehner je izvedel spletno raziskavo, ki je pokazala, da se "jezni" strinjajo z gradnjo ograj in graditvijo Evrope v trdnjavo, strah jih je pred islamizacijo krščanskega sveta. Zulehner je prepričan, da strah razkrajja solidarnost in ovira razvoj sveta v smeri večje pravičnosti in miru, pa tudi razvoj posameznika v zrelega in ljubečega človeka, zato se morajo ljudje po njegovem mnenju osvoboditi strahu oziroma "razstrašiti". O obeh temah je Zulehner predaval na Teološki fakulteti v Ljubljani ob svojem nedavnem obisku v Sloveniji.

POGOVOR Simon Peter Leban o pastoralnem zborovanju goriške nadškofije

Mladi se odločajo za vero, če v njej vidijo nekaj lepega

Od 5. do 7. junija 2017 je v župniji svetih Nikolaja in Pavla v Trzinu potekalo zborovanje pastoralnih delavcev goriške nadškofije. Zbrali so se duhovniki, diakoni, člani škofijskega pastoralnega sveta in župnijskih svetov ter predstavniki redovnikov in laičnih združenj, da bi skupaj razpravljali o mladih, o tem, koliko so krščanske skupnosti pozorne do mladih in kaj lahko storijo zanje. Naslov škofijskih pastoralnih dni je namreč bil "Varuhi vere prihodnosti" (Custodi della fede del futuro). O zborovanju smo se pogovorili z enim izmed udeležencev, s Simonom Petrom Lebanom, članom škofijskega pastoralnega sveta, ki je - med drugim - dejaven v duhovnijski sv. Ivana v Gorici in kot voditelj v skavtski organizaciji.

Cilj zborovanja je bil med drugim preživeti preprosto izkušnjo Cerkve, občestvo med laiki in duhovniki, v poslušanju evangelija, pričevalcev, drug drugega. Kakšna je bila ta izkušnja?

Mislím, da je letošnje tridnevje zelo uspelo: prvič zaradi visoke udeležbe, drugič zato, ker je bila tema dobro razčlenjena in razvita ter je bilo možno se soočiti in pogovarjati o mladih. Nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redelli je prvi dan naredil sintezo preteklih pastoralnih let, saj tudi sedanje leto poteka v kontinuiteti s prejšnjimi. Nato je dal nekaj napotkov za t. i. pastoralno razločevanje. Letošnja tema so bili mladi.

Bilo je posebno lepo, da so imeli prav mladi ključno vlogo na takšnem zborovanju, kjer je bila povprečna starost razmera visoka.

Koliko vas je bilo približno?
Prva dva večera sta bila zelo dobro obiskana. Navzočih je bilo krepko nad 150 udeleženc

cev. Zadnji večer, ko so bile na sporedu delavnice, jih je bilo nekaj manj. Duhovnikov je bilo precej, prisotna je bila tudi velika večina slovenskih duhovnikov iz nadškofije. Tudi slovenskih laikov je bilo nekaj, sicer pa ne vsak dan enako. Bilo nas je več kot v prejšnjih letih, lahko pa bi nas bilo še več.

Kakšne so bile vsebine obravnavanih tem?

Glavna tema je bila priprava na sinodo o mladih, ki bo na željo papeža Frančiška potekala oktobra 2018. Kot krajevna Cerkva se želimo vključiti v prizadevanja vesoljne Cerkve in zato začnemo razmišljati skupaj z mladinsko pastoralno. Prva dva večera sta zato potekala v sodelovanju s člani tega pastoralnega področja. Prvi večer je bila okrogla miza, pri kateri so mladi prikazali, kako živijo svoje vsakdanje versko življenje v različnih okoljih: kot prostovoljci, animatorji, voditelji pri skavtih ali v katoliški akciji

mladinsko stvarnost v škofiji; predstavljali smo se kot dekanija s svojimi gledališkimi skupinami, zbori, skavtskim stegom, s skupinama pritrkovalcev, animatorjev, prostovoljcev Unitalsi in drugih organiziranih skupin, ki so prisotne v naših župnijah. Tudi to je bilo pomembno pričevanje: marsikdo mi je povedal, da je bila ta predstavitev zanimiva in dragocena. Starejši so imeli namreč priložnost spoznati razvejeno delovanje, ki jo škofijska Cerkva ponuja mladim in kjer so mladi dejavni.

Imeli ste tudi zanimivo srečanje z g. Michelejem Falabrettijem...

Da, pogovor z g. Falabrettijem, odgovornim za mladinsko pastoralno pri Italijanski škofovski konferenci, je bil na programu drugi večer. To srečanje je bilo zelo dobro obiskano. Gost je

foto dd

za neizpodbitne, je dejal, ko je govoril o svoji generaciji, kar pa morda deloma velja še za mojo. Današnji mladi ne sprejemajo več vere na tak način. Kot primer je navedel način, kako

uporabljamo "telefonček": navodila so zelo kratka ali jih sploh ni; uporabnik telefonček vklopi in ga poskusi. To, je rekel g. Falabretti, je odsev današnje družbe in načina, kako mladi usvajajo vero. Druga možnost je ta - tako s telefončkom kot z vero -, da, če nečesa ne znaš, vprašaš koga. To je pričevanje. Mladi - in sploh današnja družba - ne sprejemajo več "navodil za uporabo". Vse gre skoz konkretno življenje. Problematično je zato ponujati katehezo po starih

zvorih. Z druge strani je tako stanje poseben izziv za Cerkev, saj mladi še vedno iščejo Boga, osebni odnos z vero. Tega si želijo. Vprašanje je, ali smo jih starejši sposobni voditi v tem procesu.

Kaj pa tretji večer?
Zadnji večer je bil v glavnem

non estetik: pritegne me to, kar je lepo; verujem, ker je lepo, ker se dobro počutim, ker me kaj pritegne. Če je vera nekaj lepega, če mi prinaša lepoto, veselje, zadoščenje in srečo, se bom približal. Tako "delujejo" mladi. To smo tudi izkusili lani, ko smo se udeležili Svetovnega dneva mladih v Krakovu.

Na zborovanju smo med dru-

gim še ugotovili, da v naših župnijskih skupnostih manjka malo več veselja krščanskega življenja: kristjani smo večkrat skoraj zamorjeni, ne obnašamo se kot odrešeni kristjani, kot vesele priče Kristusovega vstajenja. Prišli smo tudi do zaključka, da bi bilo lepo, ko bi se v naših župnijskih skupnostih bolje spoznali. Pa tudi stojnice, ki smo jih predstavili na zborovanju v Trzinu, bi lahko predstavili tudi na škofijski ravni mladim, da bi ti spoznali različne stvarnosti in poti, da bi se med seboj bolj povezovali. Pomembno bi bilo tudi, da bi si duhovniki vzeli več časa za mlade, da bi se z njimi soočili in srečevali ter tudi skupaj preživeli kakšno lepo izkušnjo. Duhovniki namreč nimajo dosti stikov z njimi: vidijo jih pri maši, pri zakramentih, ne živijo pa z njimi in ti liki mladim očitno manjkajo. Razpravljali smo tudi o možnosti, da bi formirali laike v duhovne spremljevalce. Res lepo bi bilo, ko bi prek kakšnega tečaja izučili laike, ki bi po župnijah spremljali mlade na duhovni poti. Bistveno je namreč pričevanje, bistveno je, da imajo mladi ob sebi nekoga, s katerim lahko govorijo in prehodijo del poti. Beseda "sinoda" pomeni prav "skupna hoja". Tudi to je cilj letošnje mladinske in škofijske pastoralne: da bi se bolj posvetili mladim in jih podpirali tudi z molitvijo.

Danijel D.

odlično uokviril stanje mladih danes. Ni ponudil rešitev, saj trdi, da mora vsakdo, v svojem okolju, najti primerne rešitve. Je pa analiziral današnjo situacijo. Še pred nekaj desetletji je kateheza potekala na osnovi dogem in načel, ki so nam bili posredovani in smo jih imeli

vdorih. Z druge strani je tako stanje poseben izziv za Cerkev, saj mladi še vedno iščejo Boga, osebni odnos z vero. Tega si želijo. Vprašanje je, ali smo jih starejši sposobni voditi v tem procesu.

vdorih. Z druge strani je tako stanje poseben izziv za Cerkev, saj mladi še vedno iščejo Boga, osebni odnos z vero. Tega si želijo. Vprašanje je, ali smo jih starejši sposobni voditi v tem procesu.

Kaj pa tretji večer?
Zadnji večer je bil v glavnem

Gorica / In memoriam: Stanislava Gantar

"Veš o Marija, moje veselje? Veš moje želje? Ljubil bi te! Zmeraj pri tebi, hotela bi stati, ljubljena Mati, spomni se me!"

To znano melodijo je naša teta Stanka, kot smo ji rekli, prepevala z izjemnim žarom v očeh, z zanosom in veliko ljubezni. Še v zadnjih majniških dneh, ko jo je zapela zadnjič. Živela je te melodije - vsak dan, vsak trenutek svojega življenja. "Ljubljena Mati, spomni se me", je nedolgo nazaj zamrmrala in tiho dejala, da si želi domov. Da si želi k Bogu, ki ga je imela tako rada. Prav njemu je posvetila vse življenje. Posvetila ga je skrbi za druge - za duhovnika Janeza Eržena, njegovo sestro Kristino in še nekaj sester. Že kot mlado dekle je odšla od doma, s trebuhom za kruhom, tako kot njena dva brata. Cerkno je bil njihov rodni kraj, njihov dom in stalni spomin. V ta predalpski svet ob potoku Cerknica, kjer se dolina na stiku s stranskimi dolinami prostrano razširi, se je pogosto vračala v svojih pripovedih. Odprtih rok je objemala življenje, s polnimi pljuči ga je živela in s široko odprtimi očmi je uživala v njegovi lepoti.

Radi smo prišli k njej v Gorico, radi smo poslušali njene zgodbe, radi smo jo imeli. Nečakinje Stanka, Marija in Nada so se z mami, ki je bila žena tetinega brata Janka, kot

majhne punčke večkrat odpeljale z avtobusom iz Ljubljane v Rožno Dolino. Ker so bili takšni časi, jih je teta Stanka pričakala pred slovensko-italijansko mejo in jim že od daleč mahala v pozdrav. Stanka, ki ima ime po teti, Marija in Nada pravijo, da so jo komaj čakale, ker je vedno poskrbela za kakšen svinčnik ali zvezek, kakršnega se pri nas ni dalo dobiti. V šoli so se potem lahko pohvalile, da je iz Italije. Oh, to je bil praznik, ko se je šlo k teti. In sladoled, kako dober je bil, nikjer boljši, kot v Rožni Dolini, pravijo. Minevala so leta in prišel je tudi čas, ko se je lahko prosto prehajalo mejo. Na Via Molino, kjer je teta Stanka preživela večino življenja, so radi prišli tudi njeni pranečaki. Spominjajo se, kako spretno je vrtela kuhalično in kako dobre špagete s paradižnikovo omako je znala pripraviti. Ko smo prišli, nas je vedno pričakala na dvorišču, vedno oblečena v predpasnik, saj je že pred tem poskrbela, da je dišalo po vsej hiši. Pa ne le po špagetih,

ampak tudi po odlični kavi. Še danes jo v Ljubljani pijemo iz njene "kafetjere", prav iste, iz katere smo jo pili v Gorici. Ko zadiši iz nje, je z nami tudi naša draga teta. Mila, ljubezniva, zase skromna, a za druge izjemno predana gospa, ki je ljubila življenje. Dočakala je častitljivih 95 let. Zadnje leto in pol so zanjo skrbeli v Renčah. Zadovoljna je bila. Zadovoljna, čeprav so tokrat drugi opravljali njeno poslanstvo. Ja, življenje obrača, Bog pa življenje obrača, Bog pa obrne. Tako je bilo tudi pri Stanki. Pri njem je našla svoje zadnje pribežališče. Svoj mir. In k njemu je odšla z njo, z Marijo in njeno majniško melodijo. V njenem in našem imenu hvala vsem, ki ste jo spremljali skozi življenje in ji stali ob strani. Še posebej gospe Katji in sestram iz samostana Mirenski Grad. Draga teta, draga Stanka, hvala za vse, za vedno te bomo nosili v naših srcih.

Nečakinje Stanka, Marija, Nada z družinami in vsi pranečaki

Kratke

Rafaelova družba - Višarje

Romanje treh Slovencev bo v nedeljo, 6. avgusta. Letošnji osrednji predavatelj bo dr. Andrej Fink, s petjem bo prireditev popestrila pevka skupina Zarja. Mašo bo daroval ljubljanski nadškof mons. Stanislav Zore.

7. TERČELJEVA POT NA KOVK 2017

Župnija Otlica vabi na 7. Terčeljevo pot na Kovk, ki bo v soboto, 1. julija 2017. Do Taloške domačije (Kovk 19) lahko pridete z avtomobilom. Organizirana peš romanja bodo: ob 6. uri iz Lokavca, ob 7. uri iz Šturij, Budanj in Cola ter ob 8. uri iz Otlice. Kolesarji bodo začeli romanje ob 8. uri izpred Terčeljevega spomenika v Šturjah. Ob 9.30 bo rožni venec molila Frančiškova družina, ob 10. uri pa bo sv. maša, katere somaševanje vodi g. Bogdan Vidmar. Pri bogoslužju sodeluje župnija Otlica, v kulturnem programu pa g. Ivan Albreht, ga. Katarina Vidmar in MePZ Angelski spev Otlica.

Program:

- 9.30: Molitev rožnega venca (Frančiškova družina).
- 10.00: Sv. maša za + Filipa Terčelja (somaševanje vodi g. Bogdan Vidmar).
- 11.00: Predstavitev knjige Filip Terčelj v primežu dveh svetovnih vojn in treh zločinskih režimov, Družina, 2017 (knjigo bo predstavil avtor, g. Ivan Albreht).
- 11.30: Predstavitev raziskave o uglasbitvah Terčeljevih pesmi (ga. Katarina Vidmar).
- 12.00: Skupna molitev Angel Gospodov.
- 12.10: Pogostitev na Taloški domačiji in druženje. Pel bo MePZ Angelski spev Otlica, pod vodstvom Katarine Vidmar. Z avtomobilom se lahko pripeljete do domačije "Na Logu" (Kovk 19), od koder je še nekaj sto metrov hoje do gozdne jase Pod ta novo potjo, kjer bo potekala sv. maša.
- Peš na gozdno jaso Taloške domačije, lahko poromate iz različnih smeri v samoorganizaciji ali pa se priključite eni izmed petih skupin, ki se bodo podale na pot:
  - ob 6. uri izpred cerkve v Lokavcu
  - ob 7. uri izpred Terčeljevega spomenika v Šturjah
  - ob 7. uri izpred cerkve v Budanjah
  - ob 7. uri s parkirišča za cerkvijo na Colu,
  - ob 8. uri izpred cerkve na Otlici.
- S kolesom se bo organizirana skupina podala na Kovk ob 8. uri izpred Terčeljevega spomenika, mimo Vrhopolj do Cola in naprej proti Kovku. V primeru dežja bo sv. maša ob 10. uri v cerkvi angelov varuhov na Otlici!
- Vabi Župnija Otlica
- Kontaktne osebe:
  - Alojzij Šinkovec, župnik
  - Otlica 42, 5270 Ajdovščina
  - Tel.: 041 320 873
  - E. naslov: lojze.sinkovec@rc.kc.si

Kratke

Snovanja / Glasba pod cerkvenim obokom

V petek, 16. junija, bo v nizu Snovanja 2017, ki ga prireja SCGV Emil Komel, zaživel v Doberdolu koncert "Glasba pod cerkvenim obokom" v sodelovanju s SKD Hrast. Gre za tradicionalni junijski koncert, ki ga organizira šola Komel po različnih cerkvah Goriške. Že drugo leto zapored bo ta koncert potekal v doberdolski cerkvi sv. Martina z začetkom ob 20.30. Plodno doberdolsko glasbeno ustvarjalnost bodo predstavili učenci SCGV Komel v sodelovanju z nekaterimi učenci in mentorji doberdolske podružnice Glasbene matice, pa še otroški zbor Veseljaki pod taktirko Lucije Lavrenčič Terpin in MePZ Hrast, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič. Slednji si je tudi zamislil in sestavil spored večera, ki bo v celoti posvečen komornemu muziciranju. Poleg omenjenih zborov se bodo predstavile tudi različne komorne intrumentalne zasedbe, od dua violon do že uigranega kvarteta flavt, očarljivega kvarteta violončelov in godalnega kvarteta. Na sporedu bodo skladbe iz svetovne zakladnice, vsak zbor pa se bo s pesmijo poklonil spominu na Stanka Jerčija ob 10. obletnici smrti. Prava poslastica večera bo izvedba 4 stavkov iz Vivaldijeve Glorie, ki jih bodo izvajali orkester učencev, bivših učencev in profesorjev, mezzosopranistka Tatjana Devetak in zbor Hrast. Številčno zasedbo bo vodila izkušena in navdihujoča roka maestra Lavrenčiča. Izvedba zborovsko simfoničnega dela predstavlja velik izziv in je sad skupnega dela vseh glasbenikov iz Doberdola in okolice. Dogodek predstavlja tudi višek letošnjega koncertnega cikla Komelovih Snovanj in ga zaradi številčnosti in visoke kvalitete nastopajočih nikakor ne gre zamuditi.

SCGV Komel / Zadnje Snovanje

Letošnji cikel Snovanja se bo končal na dan evropskega Praznika glasbe, 21. junija, ob 20.30 v prostorih goriškega avtosolona Comauto v ulici Caprin. Mladi izvajalci se bodo predstavili z izborom priljubljenih skladb iz zakladnice lahke in filmske glasbe, od nežnejših melodij do rock uspešnic. V različnih orkestrskih sestavih (pihalni, godalni, kitarski - ter band s pevci) bodo učenci SCGV Emil Komel pozdravili poletje s svojo svežo energijo in mladostniškim zagonom. To bo pravi večer mladih za mlade!

SPDG / Kekčeva pot

Slovensko planinsko društvo Gorica je 28. maja uspešno izvedlo drugi letošnji izlet iz niza pohodov za otroke in družine, poznanega kot Kekčeva pot, tokrat v videmsko pokrajino, točneje celodnevni avtobusni izlet v dolino Rezije. V jutranjih urah so se pohodniki srečno pripeljali najprej v kraj Ravanca, kjer jih je pričakala prijazna gospa Luigia Negro, ki jim je v tamkajšnjem kulturnem središču "Rozajanski dum" najprej podala kratko, a izčrpno predstavitev Rezije, rezijanskega jezika, kulture, tradicij in njenih naravnih zanimivosti. Kekčevi družini

je nato orisala tipični rezijanski ples, vsi skupaj so ga tudi veselo poskusili zaplesati! Sledil je približno dveurni pohod iz Ravance do vasi Solbica po lepo speljani in urejeni planinski poti imenovani "Talpa pot". Po kosilu v Solbici in po primernem času, ki so ga otroci namenili igri in sproščenemu druženju, je bil na programu obisk Muzeja brusačev v Solbici ter nastajajočega Etnografskega muzeja rezijske kulture, ki ga bodo uradno odprli jeseni. Po krajšem sprehodu po vasi in zanimivem ogledu tamkajšnjih starih domačij so se pohodniki počasi vrnili v Gorico, ob spominu na prijetna doživetja v prelepi rezijanski dolini in na srečanje s prijaznimi ljudmi, ki tam živijo in si vztrajno prizadevajo za ohranitev svoje kulture, jezika in navad. Udeleženci so bili nad izletom zelo zadovoljni, k uspehu je pripomoglo tudi lepo, sončno in toplo vreme ter nedvomno razigrano in veselo vzdušje otrok, ki so se iskreno izkazali. Posebna zahvala gre seveda v prvi vrsti gospe Luigi Negro, ki je Kekčevo družino spremljala cel dan in je pohodnikom znala na zanimiv način približati te morda še nekoliko nepoznane kraje, kjer živijo in ustvarjajo Slovenci. / fk

Štandrež

Na poslopja slovenskih vrtcev postavljajo mozaične table

Na Goriškem so pred leti poimenovali vse vrtece. Izbrali so različna imena, povezana z otroškim svetom. Šoli mozaikov iz Spilimberga so poverili nalogo, da izdelata za posamezne vrtece mozaične table z imenom vrtca in odgovarjajočo upodobitev.

Na procelje štandreškega vrtca sta 8. junija odkrili ploščo, na kateri je v barvitom mozaiku napis

Pika Nogavička in podoba znane pravljicne junakinje. Prisotni so bili tudi učenci prvega razreda bližnje osnovne šole Fran Erjavca. Vse, tudi prisotne starše, je nagovorila ravnateljica Večstopenjske goriške šole Elizabeta Kovic, ki je povedala, da je bila Pika Nogavička sicer poredna in nagajiva deklica, a zelo dobrega srca, ki je pomagala vsem, ki so potrebovali njene pomoči. Pripo-

Dramska družina SKPD F. B. Sedej Števerjan / Gledališče na ocvrtem
Spet se obetajo užitki ob gledališki in kulinarčni umetnosti

Po lanskoletnem uspešno izvedenem prvem poskusu združiti v poletnih večerih gledališko umetnost z dobrotami iz "ponve" si delavni in iznajdljivi člani Dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana želijo tudi letos priklicati s to izvirno ponudbo v slikoviti Števerjan med vinorodnimi grički čim več obiskovalcev. Lani se je niz štirih kakovostnih abonmajskih predstav ljubiteljskih gledaliških skupin vil od avgusta do septembra, letos pa so se organizatorji odločili, da se bo gledališka ponudba začela že v juniju in da bo po ena predstava na mesec. Tako se bo prijetno razgibalo kulturno življenje v tej lepi briški vasi, ki slovi predvsem zaradi dobro razvitega vinogradništva.

Tople poletne večere ne bo razsvetljeval le radovedni mesec, ampak tudi reflektorji na odru velike dvorane župnijskega doma F. B. Sedej na Trgu svobode 6 v Števerjanu. Po predstavah pa se bodo, kot lani, gledalci lahko zadrževali pri pripravljenih mizah, na katerih bodo kraljevali ocvrte poslastice in seveda kozarčki rujne briške kapljice. Tudi letos bo namreč s svojimi vini prisotna Vinoteka Števerjanski griči, ki sodeluje z Dramsko družino SKPD F. B. Sedej pri urenitvi tega gledališkega niza.

Poleg nje sta soudeležena še Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije in Svet slovenskih organizacij. Vse skupaj pa bo potekalo pod pokroviteljstvom Zveze slovenske katoliške prosvete. Vse predstave se bodo začele ob 20. uri.

Uverturo v letošnje gledališke večere v Števerjanu bo v petek, 16. junija 2017, zagrabil Niko Škrlec s svojim avtorskim projektom *Naj gre vse v Pl ali kako sem se naučil 3141 decimalk*. Za to predstavo je igralec dobil Študentsko Prešernovo nagrado.

V petek, 21. julija 2017, si bodo ljubitelji gledališča ogledali predstavo *Ikarus* (Rok Sanda), s katero se bo predstavilo Društvo Mali Petelin, Mali kamen Senovo. Na lanskem 55. Linhartovem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin iz Slovenije in domiselni režiji Mateje Koležnik. Jurinčičeva je lani uvedla gledališki niz *Gledališče na ocvrtem* z avtorskim delom (Moj) Devetsto. V nedeljo, 17. septembra 2017, bo domača Dramska družina F. B. Sedej uprizorila delo *Leto šla-*

pina M+F. B. Sedej Števerjan, ustanovljena v iztekačoči se sezoni, spet postregla gostom z zahtevno, natančno naštudirano predstavo *Drakula* v zamisli in režiji Patrizie Jurinčič Finžgar, ki si s kolegi v SNG Nova Gorica deli letošnjo nagrado tantadruj za

gerjev Rika van den Bosa. To bo prva ponovitev nove produkcije domačih gledališnikov, ki gledalcem ob premierah vsakič pripravijo pravo presenečenje.

Kot lani bodo tudi letos abonenti deležni nagradne predstave. V goste bodo v ta namen prišli igralci KUD "Zarja" Trnovlje - Celje s predstavo *Machbet* Williama Shakespeara. Predstava je dobitnica diplome za izvirne režijske rešitve na 55. Linhartovem srečanju. Datum tega gostovanja ni še znan. Cene abonmajev se niso spremenile. Kot lani znaša redni

abonma za 4 predstave + nagradna predstava ter pozdrav iz kuhinje le 20 evrov, abonma za dva - zakonca ali zaljubljenca - z istimi ugodnostmi stane 35 evrov, študentski abonma pa 15 evrov; posamezne vstopnice: redne 7 evrov, za študente 5 evrov. Vpis abonmajev je možen na spletu: dramska.druzina@sedej.org, po telefonu na št. +393454566365.

Pohitite z vpisom, da ne boste prikrajšani za lepe gledališke dogodke in za ocvrte jedi ter briško kapljico, ki tako blagodejno hladi žejno grlo in poživlja telo.

Števerjan
Zaključne prireditve naših šol

Ko se bliža konec šolskega leta, vse naše šole poskrbijo, da se malčki v vrtcih, učenci osnovnih šol in dijaki srednjih šol pred počitnicami predstavijo staršem in drugim sorodnikom s programom, ki so ga pripravljali med šolskim letom. Nekatere šole se pri izvedbi projektov poslužujejo tudi zunanjih strokovnih sodelavcev, druge se prijavijo na čezmejne programe, večina pa izvede prireditve z lastnimi močmi. Priznanje gre predvsem vzgojiteljicam in učiteljem, ki lepo poskrbijo, da se ob teh priložnostih najprej zabavajo izvajalci in nato še starši in drugi prisotni. Vse prireditve zaslužijo, da bi o njih kaj poročali, a to je nemogoče, tudi

zaradi istočasnosti raznih pobud. Obiskali smo prireditve osnovne šole Alojza Gradnika v Števerjanu. Bila je v prostorih šolske telovadnice, ki je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so se radi odzvali povabilu in se prireditve udeležili. Ob določeni uri, 9. junija, se je oglasil zvonec in na oder se je pojavila skupina učencev, ki sso se razveselili konca šolskega leta in zasluženih počitnic. Pridružila se jim je Pika Nogavička, ki bi tudi ona rada šla na počitnice. Otroci ji nasprotujejo, češ da so počitnice samo za tiste, ki obiskujejo šolo. Toda v njih prevlada dobrota in sprejmejo Pi-

ko, da se udeleži potovanja. Pika prevzame vlogo voditeljice in na globusu izbere kraje, kamor bodo šli na potovanje. Obiskali so razne oddaljene kraje, spoznali so veliko ljudi in njihove navade ter način življenja. Najprej se srečajo z gusarsko tolpo, nato obiščejo Havajske otoke, Ameriko, Avstralijo in Afriko. Ko se vračajo domov, se ustavijo v Grčiji in nato v Ljubljani, kjer so na klopci ob Ljubljanici recitirali Prešernove poezije. V krajih, ki jih obiščejo, se dečki oblečejo v

gusarje, nato v Indijance in v leve. Deklice pa najprej v Pike, nato v Havajanke in v Grčiji zaplešejo znani grški motiv. Prizore so spremljali originalna glasba in razgibani plesi. Celotno dogajanje je potekalo kot na traku in razigrani otroci so nam pokazali velike spretnosti v plesu, smisel za ritem in posluš za razne melodije. Lepo so bili izdelani različni kostumi, ki so dali predstavi barvitost in omogočili učencem, da so se takoj in prepričljivo uživali ob različnih situacijah in v njih tudi uživali. Za zahtevno in dovršeno predstavo gre pohvala otrokom, učiteljicam in mentorici Moniki Zajšek, ki je spremljala nastajanje te posrečene pravljice, ki je bila resnična ali pa so bile le sanje...

DP

ročala je otrokom, naj posnemajo Piko Nogavičko v njenem dobrem srčku in naj ohranijo to vrednoto na vsej življenjski poti. Tudi starejšim je svetovala, naj ohranijo vsaj nekaj otroškega srca. Zahvalila se je šoli mozaikov iz Spilimberga in podjetju Coveme, ki je finančno podprlo to pobudo. Otroci so podarili šopek cvetja ravnateljici, predstavnici podjetja Coveme Sabrini Brumat in predsedniku društva kultura 2001 Marjanu Breščku, ki vzdržuje stike s šolo iz Spilimberga. Prisrčna

slovesnost se je zaključila z otroškim petjem. Zaključno prireditev je štandreške vrtece izvedel že nekaj dni pred to slovesnostjo in se je odvijala v župnijski dvorani Anton Gregorčič.

Tudi vrtec Ringaraja v ulici Brolo v Gorici je iste dni pripravil več pobud. Nagradili so najbolj zveste bralce, odkrili mozaično tablo z napisom imena vrtca in predstavili

zeliščni vrt. Na slovesnosti so povedali, da je vrtec sodeloval v čezmejnem projektu za razvijanje jezikovnih zmožnosti v večjezičnem okolju. Prisotna je bila višja svetovalka za slovenske šole

in Italiji Andreja Duhovnik Anton, ki je koordinirala projekt. Nagradila je najpridnejše bralce z bralnim Ostržkom. Vzgojiteljica Miriam Paulin se je v imenu sodelavk in ravnateljice, ki je bila zadržana na istočasni podobni prireditvi, zahvalila predstavnici Ministrstva za šolstvo Republike Slovenije in vzgojiteljici Vlasti Breclj za sodelovanje pri izvajanju čezmejnega projekta, ki je postavil v ospredje pravilno uporabo slovenskega jezika.

DP

PEČ Maša in koncert

V spomin na Fileja in rajne "filejevce"

V cerkvi sv. Katarine na Peči je bila 10. junija, natanko 55 let po smrti prof. Mirka Fileja, obletna sveta maša za pokojnega duhovnika, glasbenika in vsestranskega kulturnega delavca, ki je zaznamoval povojni razvoj prosvetnih prizadevanj goriških Slovencev, in za pokojne pevce iz moškega pevskega zbora, ki nosi ime po njem. Maševal je msgr. Renato Podbersič, pod vodstvom Zdravka Klanjščka, nekdanjega

Zdravko Klanjšček

krajših koncert nabožnih pesmi. Kot je povedal sam dirigent, so izbrali pesmi v skladu s tremi večjimi prazniki teh tednov (Binkošti, Sv. Trojica in Sv. Rešnje Telo). Odpeli so Leskovarjev Očenaš, Tebe pojem in Svet iz pravoslavne liturgije, Hvalimo mi Boga, s katero so se izkazali res dobri solisti, Schubertovo Molim te ponižno, črnsko duhovno Deep river in sklepni, vedno čudoviti,

MoPZ Mirko Filej na Peči (foto dd)

Filejevega učenca, pa je pel zbor, ki s svojim več kot 50-letnim delovanjem kot edini tovrstni sestav na našem ozemlju pomeni nekaj edinstvenega v zgodovini slovenskega zborovstva na Goriškem. Po maši je zbor stopil v apsidno in navzočim poklonil

Večerni ave. Klanjšček se je zahvalil vsem prisotnim na koncertu in pa rajnim pevcem, ki jih še vedno nosi v srcu, msgr. Podbersič pa zboru za globoko podoživljanje praznika. Voščil mu je dobro petje in pomladitev: "Bog naj še naprej blagoslavlja vaše delo"! / D

ŠTANDREŽ Združenje cerkvenih pevskih zborov

Koncert cerkvenih pesmi

OPZ Veseljaki in CPZ Doberdob (foto dd)

Pod Kraljevimi oboki župnijske cerkve sv. Andreja ap. v Štandrežu je Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica v sodelovanju z župnijo in z Zvezo slovenske katoliške prosvete priredilo 9. junija bogat in prijeten zborovski večer. Kot je v uvodnem pozdravu povedal predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi, je to že tradicionalni koncert cerkvenih pesmi, pri katerem sodelujejo otroški, mladinski in odrasli zbori iz Goriške. Prvi so pred občinstvo stopili malčki Otroškega pevskega zbora Rupa-Peč; za njimi so, vedno pod vodstvom Zulejke Devetak, odpeli Bratuževo *Bodi tisočkrat pozdravljen* pevci mešanega pevskega zbora, tretjo, Marijino, pa eni in drugi skupaj. Pri orglah jih je spremljal Silvan Zavadvlav. Iste-

tev. Iz Doberdoba sta prišla Otroški pevski zbor Veseljaki in Cerkevni pevski zbor. Pod Bertinazzijevim vodstvom in ob orgelski spremljavi Davida Bandlja so zapeli Sattnerjevo *Hostija ti najsvetejša* in čudovito Vodopivčevo *Glej o Marija*. S tremi latinskimi pesmimi tujih avtorjev so se tudi tokrat zelo dobro izkazali pevci Mešanega mladinskega pevskega zbora Emil Komel, ki imajo za sabo, kar se tiče zborovske rasti, eno najboljših sezon, zaradi česar je dirigent David Bandelj na svoje pevce upravičeno ponosen. Tri primerne pesmi je pod taktirko Zulejke Devetak zapel Mešani pevski zbor Štandrež, ki se je s petjem na poseben način poklonil Mariji. Večerni koncert so - kljub hrupu, ki je prihajal iz bližnje vaške gostilne ob koncu volilne kampanje - briljantno sklenile pevke Dekliške

MePZ Štandrež (foto dd)

ga organista je imel tudi krepki Mešani pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana, ki je pod taktirko Patrica Quaggiata zapel tri pesmi, med temi pretresljivo Jericijevo *Pesnikovo moli-*

vokalne skupine Bodeča neža: pod zanesljivo zborovodjo Matejo Černic so še enkrat pokazale, kako zlahtne sadove prinašajo talenti, trdo delo in predanost petju. / D

Obvestila

Občina Števerjan obvešča, da bo v soboto, 24. junija 2017, od 9. do 11. ure na sedežu občine, v sodelovanju z društvom "Cuore Amico - onlus" iz Gorice, potekal "DAN SPLOŠNE PREVENTIVE", s pregledom kolesterola, krvnega tlaka in glukoze (na tešče).

V Mladinskem domu poteka vpis k pošolskemu pouku 2017/18. Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Mladinski dom Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na "Poletnosti 2017" z igrami, izleti, videodelavnico, kopanjem, adrenalinskimi pustolovčinami:

Sala po šoli - dnevno središče (15.6. - 7.7. / 6-13 let); Adrenalinski potepi - dnevno središče (19. - 23.6. / 11-14 let); Avanture - igrivo letovanje v koči (19. - 23.6. / 8-11 let); Zeleniziv - pustolovsko letovanje v koči (25. - 30.6. / 11-14 let); Šola za šalo - igriva priprava na začetek pouka (28.8. - 8.9. / 6-13 let); 1, 2, 3: Srednja! - uvod v srednjo šolo (4. - 8.9. / 11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča članom in prijateljem, da bo v petek, 30. junija, ob 17. uri v Tumovi dvorani na korzu Verdi 51 v Gorici predavanje o povezavi med telesom in umom za zdravo in srečno življenje. Predavali bosta psihologinja Ester Ferletič in športna pedagoginja in psihomotricistka Loredana Kralj.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu ženskem pevskemu zboru. Prijavijo naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljene, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavi na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo po sklepu občnega zbora od meseca junija 2017 dalje društveni sedež odprt od 10. do 11. ure samo prvo sredo v mesecu; v primeru praznika bo odprt naslednjo sredo. Za morebitne informacije kličite na tel. št.: 0481 532092 (Emil D.), 0481 531383 (Ingrid N.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščena. Razpada in ustvarja

samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail.it.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirka, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuž.org.

Cestitke

Marilki Koršič, ki je te dni dospela do pomembnega mejnika na življenjski poti, iskreno voščimo vsi, ki jo imamo radi, in ji želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih dni, prežarjenih tudi od osebnih zadoščenj. Tomaž krepko objema svojo drago nonico, Tadej pa ji namenja svoj ljubki nasmeš in zvedavi pogled z iskrivimi modrimi očki.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 16. 6. 2017 do 22. 6. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 16. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 18. junija, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 19. junija (v studiu Ilaria Bergnach in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 20. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 21. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ljubitelj sonca, dišeči oleander - Izbor melodij.

Četrtek, 22. junija (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

DRAMSKA DRUŽINA SKPD F. B. SEDEJ IZ ŠTEVERJANA,
POD POKROVITELSTVOM ZSKP GORICA,
V SODELOVANJU Z JAVNIM SKLADOM ZA KULTURNE DEJAVNOSTI,
S SVETOM SLOVENSkih ORGANIZACIJ IN
VINOTEKO ŠTEVERJANSKI GRIČI

prireja

niz gledaliških večerov

GLEDALIŠČE NA OCVRTEM

Petek, 16. junija 2017, ob 20. uri

Naj gre vse v Π ali kako sem se naučil 3141 decimalk
avtorski projekt Nika Škrleca

Petek, 21. julija 2017, ob 20. uri

Ikarus

(Rok Sanda)

Društvo Mali Petelin, Mali Kamen - Senovo

Petek, 25. avgusta 2017, ob 20. uri

Drakula

(Patrizia Jurinčič Finžgar po motivih romana Brama Stokerja)

Mladinska dramska skupina M+ F. B. Sedej, Števerjan

Nedelja 17. septembra 2017, ob 20. uri

Leto šlagerja

(Rik van den Bos)

Dramska družina F. B. Sedej, Števerjan

+ NAGRADNA OKTOBRSKA PREDSTAVA ZA VSE ABONENTE:

Macbeth

(W. Shakespeare)

KUD "Zarja" Trnovlje - Celje

na odru Velike dvorane župnijskega doma F. B. Sedej v Števerjanu.

Na razgledni točki bo deloval kiosk s cvrtjem in izborom vin vinarjev vinoteke Števerjanski Griči

Predvpis abonmajev na:

dramska.druzina@sedej.org, ali telefonsko na +39345456635

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

Arhitekturno ustvarjanje med obema
vojnama na Slovenskem.

Revija Arhitektura in krog njenih sodelavcev

Dr. Alenka Di Battista je bila kot mlada raziskovalka zaposlena na Umetnostnozgodovinskem inštitutu ZRC SAZU v Ljubljani in sedaj deluje na Raziskovalni postaji ZRC SAZU v Novi Gorici. Na večeru bo predstavila njeno doktorsko nalogo, ki jo je zagovarjala na Podiplomski šoli ZRC SAZU.

V ČETRTEK, 22. JUNIJA 2017, OB 20.30.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

Na Medicinski fakulteti
Univerze v Ljubljani
je diplomiral

**MATTIA
FERLETIČ.**

Iskreno mu čestita cela
njegova družina

Na Medicinski fakulteti
Univerze v Ljubljani
so diplomirali

**MATTIA FERLETIČ
IVANA PALJK IN
TJAŠA OBLAK.**

Čestitajo jim vsi prijatelji
iz Gorice, Trsta in Vidma

Na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani
je te dni diplomirala

IVANA PALJK.

Ob tem zelo zahtevnem, uspešno opravljenem študiju Ivani, ki je včasih kaj napisala za naš tednik, iskreno čestitamo tudi mi vsi pri NOVEM GLASU in ji iz srca želimo še veliko uspehov na nadaljnji študijski poti.

Novo pesniško zbirko je izdala Založba VED Obljubljena dežela pesnika Leva Detele

Obljubljena dežela - s podnaslovom *Lirični zapisi s potovanj* - je dvainpetdeseta samostojna leposlovna knjiga v Mariboru leta 1939 rojenega pesnika in pisatelja Leva Detele, ki živi že več kot pol stoletja pretežno na Dunaju in piše v slovenščini in nemščini. Avtor je za svoje literarno ustvarjanje prejel več literarnih nagrad, nekatera njegova dela pa so v knjižni obliki izšla tudi v prevodih v tuje jezike.

V pesniško zbirko *Obljubljena dežela*, ki je razdeljena na devet samostojnih enot, uvedejo bralca *Razglednice iz dveh avtorjevih domovin*, kar nakaže dvojnost Detelovih osebnih življenjskih izkušenj v razpetosti med rojstno Slovenijo in Avstrijo, v katero se je iz političnih in družinskih razlogov izselil leta 1960. Zbirka deluje kot zaokrožena celota, čeprav se dotika različnih vsebin, ki so nastajale na številnih avtorjevih potovanjih v sončno Sredozemlje, v Severno Afriko, na azijski Sinaj ali na Kanarske otoke, in - kot nasprotje doživetjem v topli Grčiji ali Egiptu - v zimsko zasneženo češko pokrajino ob

Vltavi. Avtor je svoje občutke z različnih potovanj upesnil že v nekaterih prejšnjih zbirkah. V *Grških pesmih* (Mohorjeva založba v Celovcu) iz leta 2009 na primer izvrstno upodobi, kot je ugotovila kritika, čar sredozemske poletne pokrajine, nič manj prepričljiv pa ni tudi tokrat v ciklu *Achilleion* s pesmimi z otoka Krf.

Posebno obširen in tudi kulturnozgodovinsko zanimiv je niz pesmi *Egipčanska rapsodija*, ki ga je avtor opremil s številnimi opombami o starem faraonskem in o današnjem socialno in politično težko preizkušnem Egiptu. V Detelove lirčne izpovedi z močno osebno bivanjsko konotacijo so vedno znova v dodanih opombah skoraj enciklopedično uokvirjena pomembna zgodovinska ozadja in spoznanja. To velja še posebej za cikel *Los volcanes* o ognjeniški katastrofi na atlantskem otoku Lanzarote v letu 1730, še bolj pa za zadnjo v zbirki objavljeno pesnitev *Obljubljena dežela*, ki je knjigi podarila ime. Zanj je Lev Detela v prvotni varianti z naslovom *Svetloba nad puščavo* na literarnem natečaju tržaške revije

MLADIKA februarja 2016 ob Prešernovem dnevu prejel prvo nagrado. V tej duhovno močno obarvani pesnitvi avtor jasno in odločno posega ob obisku najstarejšega še obstoječega krščanskega samostana Sv. Katarine pod Mojzesovo goro na Sinaju v aktualno problematiko terorizma, državljanskih vojn in s temi povezanim begunskim valom, ki ogroža mirni razvoj sveta.

Pesnik, ki živi že več kot pol stoletja izven Slovenije, še vedno išče svojo *Obljubljeno deželo*. Ta se mu prikaže sredi nevarnih negativnih silnic modernega sveta in temne zgodovine kot optimistična vizija v novi boljši svet. Toda morda moramo najti *Obljubljeno deželo* najprej v naših srcih. *Približa se večerna ura priprošnja milo zadoni za lestev k bogu so zdravila in zlato tele nismo mi zaziblje v vetru se cipresa nad puščo sta orel in krakulj in strgan čas v orientalskem plesu nabriti nož zakriti uboj odpira zlo železno žrelo in strela šviga čez oltar*

je podla senca in agresija kot da reži se pekla dno a je še druga svetla sila in zven ki pride iz svetih ust pobožno molijo menihi vso noč pri oltarju na pomoč jih zjutraj novi čas predrami in vodi v čudežno nebo za lestev k bogu so zdravila nebeški angeli pojo
(Odlomek iz cikla OBLJUBLJENA DEŽELA)

TIKI TIKI TAK!

Zaključek sezone OPZ Ladjica in SCGV Emil Komel v Devinu v sklopu Snovanj

Glasbena pravljica ob zaključku sezone je za devinske otroke ustaljena stalnica. Od nekdanj namreč OPZ Ladjica z učiteljico Olgo Tavčar v sodelovanju z devinsko sekcijo glasbene šole Emil Komel in koordinatorko Marjo Feinig priredi pravljico, v kateri prav vsak otrok pokaže, kaj se je med letom naučil pri pouku instrumenta, pevci v pevskem zboru obenem pa mladi nastopajoči razvijajo tudi svoje igralske sposobnosti. Pravljica je bila tudi letos del sklopa koncertov Snovanja, ki jih vsako leto ob zaključku sezone prireja SCGV Emil Komel v sodelovanju z ArsAtelierjem.

Letos je nabito polna dvorana devinskega sedeža sledila pravljici Tiki Tiki Tak, avtorski zgodbi Olge Tavčar, v kateri urini kazalci-ura, minukta in sekundica, opazujejo pester dan treh deklic. Najprej se dekleta odpravijo v šolo, kjer njih in njihove sošolce učiteljice izprašujejo predelano šolsko snov. Punčke se nato napotijo v glasbeno šolo, kjer je na vrsti zaključni nastop, a sredi tega njihovo mamico, živinozdravnico pokličejo v Medjo vas, saj so znorele živali privedile svojo zabavo. Po napornem dnevu, ki je utrudil otroke, a tudi urine kazalce, ki kar ne morejo verjeti, kaj vse otroci počno v enem samem dnevu, se vendar mamica in otroci odpravijo spat. Z zgodbico so se lepo prepletale pesmice, ki so jih med predstavo odpeli pevci OPZ Ladjica pod vodstvom Olge Tavčar.

Naj omenimo le nekaj skladb: *Tik, tak in Jurjevanko*, Slavka Mihelčiča, *V šoli in Počitnice so tu!* Korošca Eduada Oraže, *Vodopivčevo Kosiilo*, Harejevo Hej, na Nanosu, ter *Vremšakovo Sedem lisičic*. Večino pesmic so na harmoniko (Antje Gruden, Ludovico Canetti), saksofon (Samo Nevo Kovačič) in klarinet (Luka in Niko Pahor, Emil Komar, Matej Tavčar) lepo spremljali učenci SCGV Emil Komel, kot solisti pa so med predstavo nastopili še ostali učenci SCGV Emil Komel: kitaristki (Nicole Mbengue, Petra Pahor) in učenke klavirja (Martina Ferroglija, Lara Bearzi, Angela Romita). Gojence so pripravili profesorji Barbara Corbato, Marja Feinig, Mirko Ferlan in Tomaž Škamperle. Nastopili so tudi predšolski otroci, ki obiskujejo tečaj DoMiSol pod vodstvom Barbare Corbato, ki so zapeli in odplesali ljudsko *Marko Skače* ter Bitenčevo *Kuža pazi*. Skupno je na devinski oder stopilo kar 28 otrok, ki so razigrano in iskriivo peli, igrali in recitali. Ura predstave je vsem prisotnim prav hitro tiktakala, nedvomno pa bo bogata izkušnja, po zaslugi mentorjev in učiteljev, otroke spremljala še dolgo.

Lucija Tavčar

Ljubljana / Mestni muzej

Poleti predstavitev najzgodnejših ohranjenih fresk baročnega slikarja Franca Jelovška

V Mestnem muzeju Ljubljana za poletje napovedujejo razstavo, na kateri bodo predstavili fragmente fresk in nekaj kiparskih stvaritev iz nekdanjega dvorca Zalog pri Moravčah, ki je bil med vojno požgan in pozneje skoraj docela porušen. Freske z dvorca Zalog so najzgodnejše znane ohranjene freske baročnega slikarja Franca Jelovška. Freske so podpisane in datirane z letnico 1725. Še bolj pa k njihovi izjemnosti prispeva profana ikonografija, saj vse ostale poznane Jelovškove freske krasijo sakralne arhitekture, je za STA povedala kustosinja razstave Ana Iskra iz Mestnega muzeja Ljubljana. Jelovšek (1700-1764), ki velja za najpomembnejšega slovenskega freskanta, je sicer istega leta poslikal tudi antependije s podobami svetnikov v trzinski cerkvi. Večina poznanih Jelovškovih fresk pa krasijo sakralne arhitekture, denimo kapelo Codellijeve graščine v Ljubljani, Šentpeterske cerkev v Ljubljani, cerkev v Skaručni ali cerkev na Sladki gori. Vendar, kot je poudarila, Jelovškov opus še čaka na monografsko obdelavo.

Jelovšek je na stene dvorca Zalog med drugim naslikal moškega s sokolom, lovca, ki kaže na svoj ulov, kartušo s pastoralnim prizorom, damo s sokolom, pokrajino z reko in arhitekturo ter medaljon s Pozejdomom. Med poznavalci njegovega dela je po besedah Ane Iskra prevladal konsenz, da se je umetnik zgledoval

kaj mesecev prepuščene na milost in nemilost vremenskim vplivom, saj jih ni več ščitila streha. Poleg tega so bile umazane od saja, na njih so se pojavile razpoke, določeni deli poslikanega ometa so tudi odpadli. Že po začetnem čiščenju pa je slikarjev podpis postal spet dobro viden. Kot je povedala, je slikar olajšal delo raziskovalcem, saj se je na svoje delo podpisal - Illouscheg - in ga tudi datiral - 1725.

Leta 1946 snete freske so bile montirane na nosilec, sestavljen iz kovinske mreže, vpete v lesen

okvir in zalite z mešanico mavca in slame. Ker so nosilci v dobrem stanju, so se odločili, da jih za razstavo ne bodo zamenjali. Po besedah restavratorke Jelke Kuret in Saše Snój z Restavratorskega cen-

tra nosilci pričajo "o iznajdljivosti takratnih restavratorjev, ki so z zelo omejenimi sredstvi in izbiro materialov iznašli rešitev, ki služi svojemu namenu še danes". Freske bodo na razstavi javnosti predstavljene prvič. Postavitev z naslovom *Tukaj, daleč od skrbi/lz pogorišča dvorca Zalog pri Moravčah* rešene umetnine, ki bo predstavila baročno prenovo dvorca, bo zajela tudi nekaj fragmentov arhitekturnega okrasa dvorca. Nekaj jih danes hranijo v Mestnem muzeju Ljubljana, kjer so jih v letih 1961 in

1962 odkupili od lastnika posestva Zalog, nekaj pa v dvorcu Strmol pri Cerkljah na Gorenjskem.

Kot je pojasnila Ana Iskra, so namreč lastniki dvorca Zalog v 30. letih minulega stoletja industrialcu Radu Hribarju za opremo prenovljenega gradu Strmol prodali kipa atlantov Angela Puttija, kamnite košarice s sadjem, po vsej verjetnosti pa tudi kipe iz niš na stopnišču. V zbirki muzeja so štiri Puttijeve glave.

Tako Jelovškove freske kot omenjeni arhitekturni okras dvorca so rezultat baročne prenove dvorca, za katero je poskrbel Orfej grof Strassoldo. Dvorec Zalog je kupil leta 1695 kot podeželsko rezidenco, v Ljubljani pa je leta 1709 kupil palačo na Novem trgu 6; obe zgradbi je dal obnoviti. Kastelologu Igorju Sapaču je s pomočjo novih raziskav za razstavo in spremeni katalog uspelo rekonstruirati arhitekturno podobo dvorca Zalog pri Moravčah.

Arhitekt prezidave je bil Carlo Martinuzzi, kiparska dela pa je opravila kamnoseška delavnica Luke Misleja, v kateri je od leta 1712 dalje sodeloval padovanski kipar Angelo Putti. Ista imena so povezana z dvorcem Zalog, kjer je prenova potekala sočasno in kjer je trojica Martinuzzi-Putti-Jelovšek ustvarila eno lepših profanih baročnih celostnih umetnin na Slovenskem.

Razstava v Mestnem muzeju Ljubljana bo na ogled od 13. junija do 24. septembra.

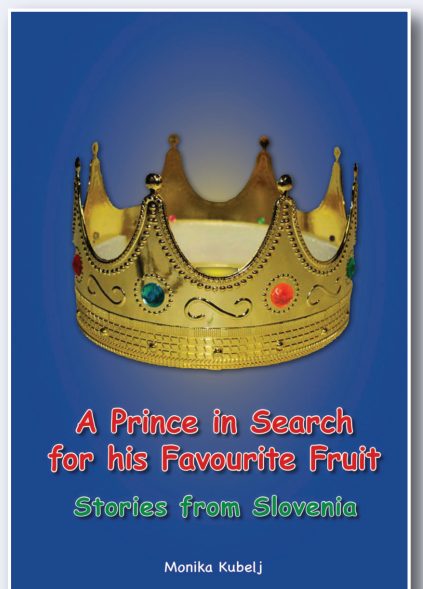
Izzid pravljice na Amazonu

Princ išče svoje najljubše sadje, Zgodbice iz Slovenije

Pravljica za predšolske otroke, avtorice Monike Kubelj, na simboličen način povezuje Slovence z matično domovino. Dogaja se v izmišljeni deželi Spruccia, poraščeni s smrekom (ang. spruce). Tudi Slovenija je bogata s smrekovim gozdom, zato si lahko mislimo, da se odvija nekje sredi naše države. Zgodbica je napisana v angleškem jeziku in govori o princu, ki v želji, da bi pomagal svojim vaščanom, odide v svet, da bi našel svoje najljubše sadje. Le-tega naj bi zasadi za obzidjem in ga ponudil v javno dobro vsem tam živečim. Na poti v širni svet naleti na različne ljudi in pisano sadje, ki ga poiskuje in ugotavlja, katero bi bilo najbolj primerno.

Vsem, ki jih sreča na poti, mora za to pokušnjo nekaj ponuditi v zameno. Enkrat kočijo, pa konja, nato vodo. Dlje ko potuje, bolj ugotavlja, kako pisan in raznolik je svet. In ko že popolnoma obupa, najde pri vračanju domov dolino polno jablan. Lastnik nasada mu z veseljem odtrga jabolko in ga ponudi, ne da bi za to kaj zahteval. Princ, navdušen nad sadežem, ugotovi, da mu ne bi bilo treba po rešitev v širni svet, ampak samo v sosednjo dolino. A potem morda ne bi našel, kar je iskal.

Pravljica govori o iskanju, o raznolikosti sveta, o tem, da nas včasih odgovor čaka za vogalom, le ozreti se je treba. Slovenci, ki so odšli v svet, so prav tako iskali rešitev za boljšo prihodnost. Tu in tam pa se še vedno ozrejo nazaj proti izvorni domovini. Narejena je kot kombinacija pravljice in pobarvanke, zato lahko vsak otrok dodatno oblikuje "knjigico" po svoje. Objavljena je na svetovni spletni strani Amazon (ameriški, nemški in angleški verziji) zato, da je lahko dostopna vsem na vseh koncih sveta. Avtorica Monika Kubelj je sicer dolgoletna novinarka in blogerka na www.luksuz.net.

A Prince in Search for his Favourite Fruit
Stories from Slovenia

Monika Kubelj

Glasba z vrtov svetega Frančiška Glasbeni dialogi

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice se z nizom koncertov Snovanja odpre javnosti in pokaže dosežke tekočega šolskega leta. Na njih se predstavijo najboljši učenci in posamezni aktivni šole. Koncertu zborovskega petja so sledili Glasbeni dialogi z učenci, ki so se izkazali na državnih in mednarodnih tekmovanjih ali se pripravljajo na sprejemne izpite za vstop na glasbene konservatorije. Zadnja tri leta koncert Glasbeni dialogi, ki vključuje najperspektivnejše glasbenike, izpelje Kulturni dom Nova Gorica v priljubljenem ciklu Glasba z vrtov svetega Frančiška. Sodelovanje med goriškima ustanovama poteka vrsto let in predstavlja enega od konstruktivnih čezmejnih delovanj v smeri odgovorne družbene angažiranosti. Glasbeni dialogi so se začeli z devetletnim saksofonistom, ki je to šolsko leto vstopil v razred Tomaža Škamperleta. Samo Nevo Kovačič je pokazal velik glasbeni potencial. Ob klavirski spremljavi Elisabette Cavalieri je doživel zaigralo Uspavanko Marcela Perrina. Saksofon mu je pisan na kožo. Z njim se z lahkoto izraža. Devetletni violinist Jakob Quinzi iz razreda Jurija Križniča je izvedel prvi stavek iz Violinskega koncerta Ferdinanda Kücklerja. S pianistko Aleksandro Pavlovič sta se dobro ujela in vložila v izvedbo svežino. Mladi violinist je skladbo odigral natančno. Tudi dvanajstletni violinist Blaž Terpin, ki ga poučuje Mojca Križnič, je bil pri izvedbi dosleden. Ob klavirski spremljavi Lucie Lavrenčič je z žarom poustvaril baročno mojstrovino, prvi stavek iz Koncerta v a-molu Antonia Vivaldija. Večer je popestril gost, štirinajstletni kitarist Leon Ravnikar iz Škofje Loke.

bile na visokem nivoju in doživeto podane. Sledil mu je kvartet harfistik z Vido in Miro

Boškin, Arianno Figar in Vittorio Vascotto, ki jih poučuje Tatiana Donis. Kot vedno so srca poslušalcev osvojile z nežnostjo, milino in igrivostjo irskih skladb, pa z dobrimi izvedbami. Violinistka Pavla Vezjak (prof. Jurij Križnič) je Beriotove Variacije v d-molu zaigrala odločno in samozavestno, pa vendarle ni pozabila na spevnost. Njen hitri

interpretativni utrip je s klavirjem spremljala Ingrid Mačus. Violinistka Makrina Quinzi je sijajno odigrala prvi stavek iz Koncerta, op. 225, Františka Drdla in s pianistko Aleksandro Pavlovič prikazala bravuroznost godalne igre, ki jo tudi sama nosi v sebi. V svet glasbe za instrumente s tipkami nas je popeljala Antje Gruden iz razreda harmonike

Mirka Ferlana, ki se je posvetila odkrivanju nenavadnih zvočnih nians razpoložljivih prostranstev severa. Suita Botany Play je delo švedskega skladatelja Torbjörna Lundquista, ki je harmoniko razkril na povsem drugačen način. Antje je ta skandinavsko doživljaja in vzuđuša s harmoniko dobro ujela in

poustvarila. Zaključek večera je bil v duhu klavirske dovršenosti. Federico Breganti iz razreda Sijavaša Gadžijeva je z Rigolettom Franza Liszta pokazal v izvedbi temperamentno igrivo, bogato čustveno doživljanje in virtuoznost. S tem pa je zaokrožil bogat večer solistične in komorne glasbe z mladimi talenti.

MS

GMD / Predstavitev zbirke: Claudia Voncina, Emozioni Brezčasna poezija, ki "ustavlja" čas

M. Menato, E. Jazbar, C. Voncina, T. Rojc (foto dd)

Krstna predstavitev pesniške zbirke Claudie Voncina z naslovom *Emozioni* je bila v Državni knjižnici v ulici Mameli v Gorici. V mestu, kjer se je avtorica in upokojena profesorica rodila in ves čas živi. In vendar so njeni stihii tako prečiščeni in univerzalni, da bi jih razumel kdorkoli, kjerkoli in kadarkoli. Literarno srečanje v kletnih prostorih umetnostne galerije Mario Di Iorio je v petek, 11. junija, s pozdravom v imenu založbe in njenega predsednika uvedla prof. Marija Češut. Med drugim je povedala, da Goriška Mohorjeva družba, ustanovljena leta 1924, objavlja tudi italijanske knjige kot znak odprtosti in kohezije med različnimi kulturami na našem ozemlju. Izrazila je posebno veselje nad objavo poezij Claudie Voncina, ker gre za znano pesnico tudi v širšem italijanskem prostoru, pa tudi zato, ker je bila veliko let izjemna - in priljubljena! - profesorica italijanske štivilnim dijakom goriškega klasičnega liceja Primož Trubar.

Urednica zbirke, novinarka Erika Jazbar, je povedala, da je vsaka nova knjiga novo rojstvo, novo življenje; zato je njena predstavitev prazničen dogodek. Zbirka *Emozioni* je nastala "brez sile in stresa". Vse se je začelo 24. februarja lani, ko je Erika s hčerko Vanjo obiskala pesnico na domu in izvedela, da hrani v predalu veliko še neobjavljenih pesmi. Ker "lepota nima nič skupnega s silo", se je zbirka rojevala počasi. In končno je uglejala beli dan. V njej je na nekaj več kot 100 straneh zbranih približno 80 doslej še neobjavljenih poezij, čistih, v glavnem zelo kratkih, bisercikov. Čeprav so bili napisani v daljšem razdobju, se predstavljajo kot enovita celota. Posebno je tudi to, da je knjigo

italijanskih poezij slovenske pesnice izdala slovenska zgodovinska založba, najprej pa jo je predstavila v glavni mestni knjižnici: "Tudi to je prepletanje jezikov in kultur, ki pa je žal možno le v eno smer", je dejala Jazbarjeva. Lepo bi bilo, ko bi lahko vsakdo govoril v svojem jeziku in bi ga vsi poslušalci razumeli... Ravnatelj knjižnice Marco Menato je prisotne spodbudil, da bi "preskakovali miselne pregrade", da bi morda predstavljali slovenske knjige v Državni knjižnici in italijanske npr. v Katališki knjigarni, sploh pa v Trgovskem domu, ko bo imela tam sedež Feiglova knjižnica. Tej "je usojeno", da postane prava javna knjižnica našega mesta: v pritličju, vidna z ulice, sodobno zasnovana.

Prof. Tatjana Rojc, ki je knjigi prispevala uvodni esej, je poudarila, da poezijo Claudie Voncina označuje izredna občutljivost, ki je ni mogoče ne vzljubiti. Zbirka vsebuje kratko liriko, branje ni lahko, njene besede pa razodevajo globok humanizem, pozornost do drugega in hkrati občutek hude bivanjske stiske. V njenih verzih najdemo sledove antičnih pesnic, katerih stihii so se ohranili v fragmentih; navzoč je tudi binom ženska-mati, ki je krepko zaznamoval slovensko književnost. Zbirka vsebuje vrsto empatičnih čustvenih stanj. Ob branju ni mogoče ostati oddaljeni ali hladni, je dejala Rojcjeva, poezije se nas dotaknejo, saj gre za "intimne prikaz svetovnega kaosa".

Literarna zgodovinarica je v poeziji Claudie Voncina našla tudi dva tipična primorska ženska arhetipa: poezijo Ljubke Šorli z njenim sporočilom, polnim pristne vere in zaupanja, ter arhetip aleksandrinsk, ki so iz ljubezni reševale svoje korenine in žrtvovale same sebe. Njene pesmi ni-

so iztrgane iz stvarnosti, temveč so v njej in v sodobnem svetu zelo prisotne. In vendar se prek reminiscenc na verze Leopardija, Ungarettija, Kosovela in drugih uvrščajo v vzvišeno pesniško izročilo, v brezčasnost, večnost in neskončnost človeškega duha. Poezije so vredne, da jih še in še jemljemo v roke, je sklenila Rojcjeva, ter se ob tem zamislila o človeških občutjih in bivanjski tesnobi.

Avtorica se je srčno in poimensko zahvalila vsem, ki so prispevali k izidu zbirke ter k njeni predstavitvi. Poezija je vizija, ki se razodeva prek jezika, je dejala. Poezija je glasba misli, čarobna in prežeta s slutnjami. Emocije živijo v vseh nas, včasih jih izražamo z govorico duše. Tako razmišljamo o minevanju časa, ki ne sme izbrisati spomina na naše občutke, sugestije, čustva. Zbirka *Emozioni* predstavlja temeljno točko na njeni pesniški poti, je še dejala, saj vključuje njeno misel in preproste besede v širši kontekst: ta ni več samo oseben in individualen, temveč zgodovinski, kot je zgodovinska založba, ki jo je izdala.

Potem ko je pesnica prebrala nekaj svojih kratkih poezij, je avtor platnice, inž. Marko Vogrič, obrazložil občinstvu, kako je izbral motiv, barve in končno grafično podobo. Luna je nekam boječa in vendar oddaja svetlobo, "prav tako kot pesnica". V zadnjem delu res prijetnega literarnega srečanja je Claudia Voncina v pogovoru z Eriko Jazbar se povedala, da največ piše v trenutkih samote, zlasti ob zori ali tudi ponoči. Pri tem skuša biti kratka in jedrnatna. Zajeti hoče bistvo. Na tak način si domišlja, da ustavi trenutek, da bi čas ne odnesel vsega s seboj. V tem načinu izražanja se prepoznava, tako pisanje je zanjo "notranja nuja". Njene besede so prvenstveno namenjene ženskam, je še povedala. Z njimi komunicira, ker ve, da jo bralka gotovo dobro razume in v kaotičnem ritmu vsakdana najde čas tudi za čustva. Za svoja dela je Claudia Voncina že prejela šesteto nagrad in odličij po vsem Apeninskem polotoku. Kot profesorica je bila sicer vajena ocenjevati pisanje drugih, zase pa je potrebovala potrditve, je dejala. Te so prišle iz številnih krajev in jo prepričale, da je svoje tekste tudi začela objavljati. Večer v knjižnici se je končal v upanju in z obljubo, da bo tam še poleti prišlo do predstavitve še enega njenega - morda proznega - dela.

Vladka Tucovič

JEZIKOVNICA

14

Je od rok ali mu gre dobro od rok?

O pomenih frazemov, frazeologemov, kot smo jim včasih rekli, ali najpreprosteje: stalnih besednih zvez se lahko poučimo marsikje. Delno v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*, največkrat pa v *Slovarju slovenskih frazemov* Janeza Kebra, ki je izšel leta 2011, v elektronski obliki pa je dostopen tudi na spletnem portalu fran.si. Čeprav sta oba slovarja prava zakladnica t. i. besed v prenesenem pomenu, nikjer na taletimo na opozorila, na kaj moramo pri rabi frazemov biti pozorni, da ne povemo česa, česar nismo želeli. Hitro se nam namreč zgodi, da pomene frazemov, ki imajo iste sestavine, nekoliko pomešamo. Primer za tovrstno zamenjavo sta frazema s sestavino roka oz. roke. Če nam je nekaj od rok, pomeni, da nam ni blizu, ni priročno, je odročno. Npr.: *Najvišja polica v kuhinji mi je zelo od rok, tam shranim reči, ki jih redko uporabljam*. Čisto nekaj drugega pomeni, če nam gre kaj dobro od rok, to nima zveze z oddaljenostjo, pač pa pomeni, da smo uspešni pri kakšnem opravilu oz. spretni. Npr.: *Gojenje zelenjave mi gre dobro od rok, moj vrt je bujen in raznovrsten*.

Včasih pa nas sestavine frazema zavedejo, tako je npr. marsikdo prepričan, da je medvedja usluga nekaj dobrega, ker medveda pač povežujemo s sicer veliko, a dobrodušno živaljo, kakršen je pogosto otroški plišasti medvedek. Naši predniki so seveda poznali zgolj medveda kot orjaško zver, ki je lahko ogrožala njihovo živino, zato medvedja usluga ni velika usluga, pač pa ravno nasprotno - to sploh ni usluga, je škoda, ki nam jo kdo pov-

zroči (mogoče tudi nehote, v dobri veri, da nam bo pomagal). Nikar si torej od koga ne želite medvedje usluge, ker boste na slabšem namesto na boljšem.

Tudi če pridemo z dežja pod kap, ne pridemo z dežja pod streho, tako da bi bili na suhem, pač pa pridemo pod tisti del nekoč pogostih (slamnatih) streh brez strešnega žleba, s katerega ponavadi curkoma teče voda, kadar dežuje. Količina vode je pod kapom večja kot pod milim nebom na dežju, zato je to pač za ljudi, ki smo radi na suhem in toplem, slabše. Npr.: *Mislil je, da bo na novem delovnem mestu prijetnejše, pa so bili delovni pogoji slabši, očitno je prišel z dežja pod kap, s slabega na še slabše*.

In če smo pri medvedu že začeli z živalmi: poznamo tudi frazem, da beseda ni konj, da torej lahko kaj vprašamo, pa si s tem še ne bomo škodili. Npr.: *Ne boj se vprašati, saj beseda ni konj, ne moreš torej zgrešiti, če vprašaš*. Čeprav konj simbolizira moč oz. utelešenje nečesa velikega in nekateri jedo tudi konjsko meso, tega frazema vseeno ne gre enačiti s frazedom, da je beseda meso postala (obljuba se je uresničila). Npr.: *Po dolgih letih obljub se je obnova končno pričela, torej je beseda meso postala, obljuba se je uresničila*. Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo *Novega glasu*.

Zvočnost med antiko in sodobnostjo

Radijski oder prireja v sodelovanju z Društvom slovenskih izobražencev in Deželnim sedežem RAI zanimiv in bogat umetniški večer. V ponedeljek, **19. junija 2017**, bo ob 20. uri na Repentabru, tik ob starodavni cerkvi na utrdbi, zaživelo t. i. zvočno gledališče. Poslušalci bodo lahko prisluhnili radijski realizaciji Ajshilove antične drame PRIBEŽNICE, ki govori o begu Danajevih hčera in o problemu sprejetja tučev. V tej antični pripovedi lahko najdemo presenetljivo dosti navezav na našo sodobnost. O igri in njeni radijski realizaciji bodo spregovorili tudi prevajalec in pesnik Brane Senegačnik, režiser Franko Žerjal in ostali sodelavci radijske realizacije. S to pobudo želi Radijski oder ponovno oživiti poletne gledališke večere, ki so v preteklosti označevali delovanje te umetniške skupine.

Kratke

Vojko Slavec, Répelce – Boljunec, življenje in jezik nekdanj in danes

Založništvo tržaškega tiska predstavlja novo knjigo, Répelce – Boljunec, življenje in jezik nekdanj in danes. Gre za obsežno raziskavo, ki jo je avtor Vojko Slavec opravil v svoji rodni vasi v razdobju več desetletij, pretežno s pogovori vaščanov, ki so se spominjali svojega kraja, kot je bil v predvojnih letih.

Boljunec bomo spoznali z najrazličnejših zornih kotov, kakšna je bila nekoč njegova podoba, kdo je tam živel, s čim so se ukvarjali vaščani, katere so bile njihove navade, kako so preživljali prosti čas. Knjigo bogati zelo izčrpen slovar boljunskih narečnih besed, ki ji daje izjemno dodano vrednost.

O delu je doc. dr. Katja Hrobat Virloget, ki je podpisala spremeno besedo, povedala: "Knjiga, ki je pred vami, vas bo gotovo očarala, pa

čepprav deluje taka trditve kot zguljena fraza. Čisto zares, knjiga očara bralca s svojo preprostostjo, vsakdanjostjo in poudarkom na 'malem človeku', kar avtor sam zapiše. Velika vrednost pričujoče knjige je prav v tem, da je napisana za ljudi in od ljudi. V njej ni nikakršnih odvečnih pametovanj, ni nikakršne 'alternativne zgodbe o daljni preteklosti', ki se dandanes s svojimi avtonomističnimi idejami tako pogosto postavlja kot 'ljudska' protiutež znanstveno podprti zgodovini. Ne, knjiga očara prav s tem, da izhaja prav vse, kar je napisano, od ljudi, od vaščanov Boljunca, vasi iz nekdanj večinskega slovenskega zaledja pred kozmopolitskim Trstom, oknom v svet habsburške monarhije, kasneje Italije, mestom ob 'železni zavesi', ki je bila v resnici ena najbolj povezovalnih meja v blokovski delitvi sveta. Čar knjige je v tem, da je avtor Vojko Slavec desetletja vestno zapisoval prav vse, kar so mu sovaščani pripovedovali o svojem vsakdanu, boju za preživetje, šegah in navadah, kulturi. Redka je knjiga, kot je pričujoča, ki tako zvesto priča o življenju vaščanov, ne le ene generacije, temveč se v dolgoživem spominu ljudi prepletajo sedanje in prejšnje generacije, verodostojni in manj verodostojni spomini, vse, kar postavlja temelj identiteti neke vasi..."

Mnogi vaščani, ki so prispevali k bogatemu materialu za knjigo, žal niso več med nami. Ohranja se njihovo pričevanje, ki je danes izjemno zanimivo in pomembno, prav gotovo pa nam bo ostalo kot dragocena zapuščina za naše bodoče rodove.

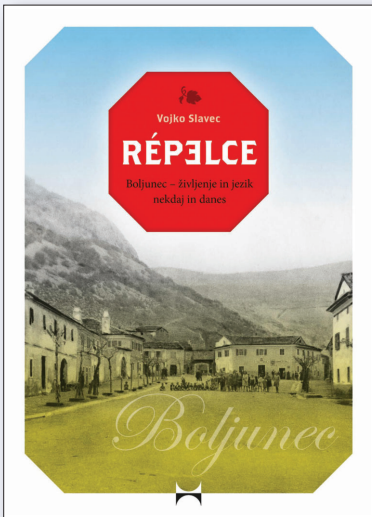
Gabrovec: Merjasci so kot nutrije!

V tem tednu je v Deželnem svetu FJK napovedana obravnava zakonskega predloga, ki odreja iztrebljenje nutrij, invazivne tujerodne vrste, ki povzročajo ogromno okoljsko in gospodarsko škodo v številnih predelih naše dežele.

"Popolnoma razumem pereč problem, ki ga predstavlja nekontroliran razmah tega škodljivca, vendar ponovno opozarjam, da je enako hud in resen tudi problem divjih prašičev. Njihovo število v zadnjih letih eksponentialno narašča, kljub povečanju odstrelav. Njihovo razmnoževanje je povsem izven kontrole, ravno tako kot tisto od nutrij in prav tako slične, če ne še hujše, so posledice, ki jih merjasci povzročajo kmetijstvu". O tem pričajo skoraj vsakodnevna opozorila o gmotni škodi na obdelanih površinah, tako vinogradih in njivah, kot tudi samih pašniških površinah. Merjasci postajajo vse bolj nevarni tudi v urbanem okolju, saj poleg številnih prometnih nesreč smo že zabeležili neposredne napade na človeka", je dejal deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec med zasedanjem pristojne komisije Deželnega sveta. "Zaradi tega bom predložil vrsto popravkov k zakonskemu besedilu, - je v nadaljevanju napovedal Gabrovec - ki bodo enačili obravnavo obeh vrst, nutrij in merjascov, kajti oba problema sta postala neodoljiva in zahtevata enako nujne in drastične ukrepe. Šele potem ko se bo stanje konkretno izboljšalo in normaliziralo, se bomo lahko vrnili v okvir rednih instrumentov upravljanja s favno, ki so danes očitno neprimerni in neprilagojeni dejanskemu stanju", je svoj poseg zaključil predstavnik SSK.

Športna šola Trst / Ob koncu sezone

Športna šola Trst ima za seboj dolgoletno tradicijo. Njen utemeljitelj je bil pred več kot štirinajsetletji profesor Bojan Pavletič. Po njem nosi ime velika dvorana Stadion 1. maj, ki je bila v soboto 27. maja, prizorišče zaključne vadbe letošnjih udeležencev Športne šole, priljubljenost katere - zagotavljajo prireditelji - iz leta v leto raste. Malčki so bili na podlagi starostne stopnje razvrščeni v dve skupini. Predšolski otroci so se tudi s pomočjo staršev čez leto učili osnovnih motoričnih vaj, ostali, do šetega leta starosti pa so usvajali zakonitosti posameznih športnih panog. Motorična dejavnost, trdi mentorica Športne šole Biserka Cesar, je ključnega pomena za otrokov celostni razvoj. Kar pa je bilo nekoč otroku prirojeno, je potrebno danes odraščajočemu priučiti. Spremenile so se življenjske navade, otroci vse bolj posedajo v družbi tabličnih računalnikov. Uradni del srečanja je poleg športnega dela beležil še nagrajevanje Fotonatečaja, nakar se je dogajanje preselilo na zunanje košarkarsko igrišče, kjer so prireditelji namestili bazenčke za veselje otrok. Na prostem je bila nato tudi družabnost. Delo in vadba pri Športni šoli potekata v slovenščini, kar ni zanemarljivo za edino slovensko mestno športno društvo.

Društvo slovenskih izobražencev

Dr. Granda o Majniški deklaraciji

Na tokratnem večeru Društva slovenskih izobražencev so povezali preteklost s sedanjostjo ob stoti obletnici Majniške deklaracije. Gre za dva zgodovinska dokumenta: leta 1917 smo Slovenci z Majniško deklaracijo prišli v Jugoslavijo, leta 1989 pa smo z novo Majniško deklaracijo izstopili iz Jugoslavije. Dr. Stane Granda je ugotavljal, da je težko reči, katera je najbolj prelomna. Prisotne v Peterlinovi dvorani je najprej pozdravil prof. Franc Čuš, predsednik Kulturnega društva za zaščito naravne in kulturne dediščine Sveti Jurij ob Ščavnici, ki je predstavil petnajstminutni dokumentarec o dr. Antonu Korošču, duhovniku, uredniku in politiku. Vas sv. Jurij ob Ščavnici je povezana s Trstom, saj je leta 2013 Boris Pahor postal njen častni občan. Poleg pesnika, pisatelja in politika Edvarda Kocbeka,

ki se je rodil tam, je vas znana tudi po ostalih osebnostih, kot so trikratni dobitnik Prešernove nagrade Bratko Kreft, Vekoslav Grmič, Davorin Trstenjak in drugih. Na pobudo koroškega Slovenca Feliksa Bistra je društvo pristopilo k ureditvi spominske sobe Antona Korošca. Njeno odprtje se je ujemalo s stoletnico Majniške deklaracije, ki jo je prebral prav Korošec in se izkazal kot politični vodja slovenskega naroda. Umril je 14. decembra 1940 v Beogradu. Kot je dejal Čuš, noben slovenski politik ni bil deležen takega pogloba, ki se ga je udeležilo štirideset tisoč ljudi. Bil je vodilni koroški politik prve polovice 20. sto-

Dr. Stane Granda

položaje, bil je deležen zaupanja najvidnejših srbskih voditeljev. Dokumentarni film je bogat s fotografijami in arhivskimi posnetki, njegov recenzent je Feliks J. Bister.

Prof. Stane Granda je spregovoril o obeh Majniških deklaracijah, ki sta zgodovinska dokumenta. Prva je bila prebrana v parlamentu 30. maja 1917. Peticijo, s katero so se odločali za Jugoslavijo, je podpisalo preko tristo tisoč Slovencev, od katerih je četrtina bila v vojnih razmerah. Glavne podpisovalke so bile ženske, predvsem slovenske feministke. Dr. Granda je označil peticijo kot največjo uspešno politično akcijo žensk. Poleg množičnosti podpisovanja, je peticija značilna tudi po tem, da je na osnovi temeljnega besedila vsak napisal svoje zahteve, kar je označevalo velik državljanski pogum. Podpisalo jo je devet tisoč sluškinj iz Gradca, gasilci in druge ustanove. Peticije so zanimive, ker jih država ni mogla cenzurirati in pokažejo družbeno strukturo slovenskega prebivalstva.

Druga Majniška deklaracija leta 1989 je nastala v popolnoma drugem zgodovinskem okolju. Napisala sta jo dr. Rupel in dr. Bučar, je kratka in jedrnat - zahtevali so suvereno državo slovenskega naroda. Peticija je potekala mimo volje takratnih uradnih oblasti. Takrat je bila množično izražena volja Slovencev do svoje države.

Metka Šinigoj

Devin (Ne)tradicionalni dobrodelni koncert

V Devinu, kjer zabave, glasbe in veselja nikoli ne manjka, je prišlo do tehnične težave: sedež zborov, kjer se že dolga leta zbirajo raznovrstna društva in večkrat na teden potekajo pevske vaje, potrebuje popravi. Tako sta se Devinski Mladinski Krožek in Moški zbor Fantje izpod Grmade odločila, da bosta pod pokroviteljstvom občine Devin-Nabrežina priredila dobrodelni koncert za obnovo devinskega sedeža zborov pod naslovom (Ne) tradicionalni koncert. Koncert po potekal v

nedeljo, 18. junija, ob 20. uri v Bridarjevi hiši v Devinu. Že več let imamo v Devinu navado, da ob koncu delovne sezone moški zbor Fantje izpod Grmade priredi zaključni koncert. Tokrat po bo to poseben dogodek, saj so mladi devinskega krožka spremenili vsakoletni zaključek sezone v širše zasnovan in originalen koncert, s katerim hočejo privabiti bližnjo in daljno publiko in z izkupčkom večera pripomoci k velikemu finančnemu zalogaju, ki ga za devinske kulturne delavce predstavljajo obnovitvena

dela njihovega hrama. Vsem Devinčanom je znano, da je naš sedež zborov nastal iz starega rastlinjaka. Kot številne druge imovine je bil rastlinjak last devinskih plešičev, ki so na območju današnjega otroškega vrtca imeli svoj vrt.

V osemdesetih letih ga je tedanja občinska uprava dala našim ljudem. Domači pevci so se takoj lotili gradbenih del in od takrat predstavlja center slovenskega kulturnega življa v Devinu. Tu domujejo Moški zbor Fantje izpod Grmade, Otroški zbor Ladja, Devinski Mladinski Krožek, Devinski lutkarji in Lutkovno gledališče pristanišče, devinski oddelek glasbene šole Emil Komel in Slovenska Zamejska Skavtska Organizacija, prostore pa redno najemajo tudi gostje.

Na koncertu bodo nastopali Moški zbor Fantje izpod Grmade, ki ga vodi Herman Antonič, letos nastala Fantovska skupina Devini-Nabrežina pod vodstvom Mirka Ferlana in dekleta Devinskega Mladinskega Krožka.

Program bo obsegal slovenske ljudske in umetne pesmi ter zabavno glasbo, pri kateri bo zbor spremljal ob priložnosti nastali bend domačih glasbenikov. Pevci pripravljajo posebno presenečenje, saj koncert ne bo spoštoval tradicionalne oblike nastopanja. Repertoarno in oblikovno zanimiv pevski večer bo nedvomno lepa priložnost za sproščeno družjenje, obenem tudi priložnost, da se podpre devinsko kulturno delovanje.

Svetlana Breclj

Slovenska prosveta Tečaj javnega nastopanja

V soboto, 10. 6., se je v ulici Donizetti v organizaciji Slovenske prosvete začel tečaj nastopanja in branja. Za ta tečaj so se organizatorji odločili, ker vedo, da je dober nastop večšina, ki ti lahko marsikdaj pride prav v življenju, tako na delovnem mestu ali na razgovoru za pridobitev nove službe, kot tudi pred študijskimi preizkušnjami.

Tako se je v soboto zjutraj na prvem srečanju zbralo 13 ljudi, ki so začeli s tečajem. Organizatorji so se namreč nalašč odločili za manjšo skupino prijav, da bi na tak način vsak udeleženec lahko odnesel čimveč novega znanja, saj mu lahko mentorice tako osebno sledijo. Vadijo pod mentorstvom treh priznanih strokovnjakinj. Coach Irena Deželak, ki po Sloveniji uspešno vodi delavnice usposabljanja s področja poslovnih veščin, pokriva na tečaju področje priprave javnega dobrega nastopa: kako odpraviti tremo, kako učinkovito nastopiti pred kamero, komisijo ali intervjuvancem in kako

ustvariti prvi, odločilni vtis. Maja Šumej, vadiateljica za napovedovalce, novinarje in voditelje na RTV Slovenija, na delavnici uči smiselno branje in pravilne poudarke. Manica Maver, ki je dokončala magistrski študij Oblike govora na

Irena Deželak

Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, pa z udeleženci tečaja vadi pravorečje.

Udeleženci so se razdelili v tri skupine: ena je sestavljena iz novinarjev, ki delajo na slovenskem oddelku Rai, ostali dve pa sta sestavljeni iz drugih udeležencev, ki so se vpisali na tečaj. Predvsem so to mlajši člani Radijskega odra ali novinarskega krožka pri Slovenskem kulturnem klubu in MOSP-u.

Na prvem srečanju so imeli udeleženci najprej skupen uvod, ki jim ga je podala Irena Deželak, o tem, kaj je pomembno za dober nastop. Poudarila je, da je prvi vtis najpomembnejši, ker si ljudje ustvarijo določeno mnenje o sočloveku že med prvimi sedmimi in štirinajstimi sekundami, ko ga prvič vidijo. Poleg tega je za vsak ustni nastop pomembna predvsem priprava: kdor nastopi, mora vedeti, kakšne poslušalce ima pred sabo in jim zato na primeren način predstaviti vsebino. Nato so se udeleženci razdelili v že prej omenjene tri skupine in se izmenjevali pri predavateljicah, kajti v manjših skupinah

lahko mentorice sledijo vsakemu posebej in mu pomagajo odkriti in popraviti njegove napake. Manica Maver je preko primerov opozarjala na najpogostejše napake v pravorečju, ki se ponavljajo v zamejskem okolju. Pri vsakem primeru je dodala še pravilo, s katerim si lahko vsak pomaga, da ne ponavlja istih napak. Maja Šumej je udeležencem dala brati poročila in vsakega posebej opozarjala na napake in mu svetovala, kako lahko svoje glasno branje izboljša: pomagala mu je odkriti poudarke v besedilu in jih spodbujala k rabi primerne intonacije. Irena Deželak pa je s tečajniki nadaljevala tam, kjer je začela pri skupnem uvodu in med pogovorom z udeleženci s številnimi primeri so prvič vidijo, kaj je najpomembnejše za dober nastop.

Tečaj so sestavljala tri srečanja, tako da se bo nadaljeval še v soboto, 17. 6., zadnje srečanje pa bo potekalo 20. 6.

Pri Slovenski prosveti so se odločili, da priredijo kratek, intenziven natečaj za manjšo skupino ljudi. Že jeseni pa načrtujejo, da bodo tečaj ponovili oz. ga spremenili in dali možnost tudi drugim, da se ga udeležijo, kajti povpraševanje za tovrstne tečaje je res veliko.

Urška Petarso

Na Ferlugih

Oživitev slovenskega kulturnega društva Višava

V ponedeljek, 5. junija letos, smo bili priča prijetnemu dogodku. Na Ferlugih nad Trstom (*Conconello* po italijansko) so oživili delovanje vaškega društva Višava, ki so ga Slovenci ustanovili daljnega leta 1905 (ko so to gospodarili Avstro-ogrski državniki). Društvo je bilo kulturnega značaja in je imelo bogato prosvetno delovanje, znan je bil tudi istoimenski pevski zbor. Delovanje so (po ukinitvi v fašističnem razdobju) oživili po drugi svetovni vojni, do leta 2004 je vztrajal še pevski zbor, odtlej je delovanje nekoliko zamrlo, saj se je sčasoma podoba male kraške vasi krepko spreminjala, bodisi zaradi raznih novosti, ki so jih zahtevali modernejši časi, kot tudi sestava njenih prebivalcev. Dimitrij Ferluga, domačin, podjetnik, ki je pred nekaj leti na novo odprl tipično gostilno *Oštarija Ferlugi* (ki se lahko ponaša z enkratnim razgledom na ves tržaški zaliv) v vašem jedru, je glavna duša ponovne oživitve društva, saj je mnenja, da je v vasi trenutno premalo priložnosti za druženje. Tako so se v lanski zimi nekateri Ferlugovci odločili, da se bodo našemili in bodo z lastno vaško skupino so-

Foto damj@n

delovali na jubilejnim 50. Kraškem pustu na Opčinah v sprevodu, pobuda pa je bila tako pozitivna, da so pomislili, da bi spet oživili delovanje vaškega društva, da bi vsem vaščanom lahko ponudili priložnosti druženja, prišlekom ali sovaščanom, ki ne poznajo slovenskega jezika, bi lahko priredili

družniške ferlugovske cerkve Lurške Matere Božje zbrali mnogi vaščani in marsikateri predstavnik slovenskih društev iz sosednjih vasi, da bi pozdravili hrabro odločitev novega odbora *Kulturnega društva Višava* po ponovnem aktivnem delovanju. Prisotne je najprej pozdravil predsednik Dimitrij Ferluga, nato je ne-

delovali v vaškem župnišču oz. Domu Edija Briščka in Roberta Perosa. Predsednik Ferluga je nato povabil predstavnike raznih društev, da bi pozdravili, in tako so se zvrstili najrazličnejši pozdravi, z Banov, Opčin, Trebč: če povzamemo, so se vsi zelo pozitivno odzvali na novo oživitev in poudarili odprtost do sodelovanja med društvi ter zaželeli mnogo uspehov ob pogumnem odprtju kulturnega društva v časih, ko zaradi preobremenjenosti in pomanjkanja energije članov nekatera društva redčijo svoje delovanje. Nato je odigrala svoj nastop godba na pihala Viktor Parma iz Trebč. Po uradnem delu programa se je predsednik Višave zahvalil vsem prisotnim in nastopajočim, povabil navzoče na naslednjo prireditev društva, ob kresovanju za priložnost praznika Sv. Ivana in obljubil tudi na presenečenje ob kresovanju. Nato so bili vsi udeleženci povabljeni na družabnost ob skrbno pripravljenu zakuski, tako da se je praznik lahko nadaljeval ob prijetnem kramljanju in druženju v lepem poletnem večeru. Naj še dodamo, da sestavljajo odbor društva Višava s Ferlugov predsednik Dimitrij Ferluga, Gianluca Bellafontana, David Inamo, Barbara Ferluga in italijansko govoreči sovaščan De Cecco. Mnogo uspešnih društvenih podvigov želimo!

MAP

Obvestila

DMK vabi v četrtek, 15. junija, ob 20.30 na koncert Ženskega komornega zbora Čarniče, ki bo v cerkvi Sv. Janeza Krstnika v Štivanu. Dirigentka Monika Fele.

Darovi

Za cerkev v Bazovici: ob spominu na svoje starše darujeta Nada in Ida Mezgec 40 evrov.
Za rojansko glasilo Med nami daruje A. M. 20 evrov.

DMK IN MoPZ FANTJE IZPOD GRMADE

prirejata

(NE)TRADICIONALNI KONCERT
dobrodelni koncert, namenjen zbiranju sredstev za popravila sedeža zborov

v nedeljo, 18. junija 2017, ob 20. uri
v Kulturnem domu Igo Gruden v Nabrežini

FJK - Bruselj

Prošnja za financiranje projekta EURADRIA

Deželna vlada je 1. junija pooblastila direkcijo za delo in izobraževanje, da Evropski komisiji predstavi prošnjo za financiranje dejavnosti Euradria v letu 2018. Dežela Furlanija Julijska krajina je namreč vodilni partner Euradrie, t. j. slovensko-hrvaško-italijanskega zavezništva javnih uprav, zbornic, zavodov in sindikatov, ki si na obmejnem območju skupno prizadevajo za povečanje zaposlitvenih možnosti in za pomoč delodajalcem pri iskanju primernih kadrov. V partnerstvu, ki šteje skoraj 20 članic, je tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje iz Trsta. Euradria se letno financira iz evropskega programa za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI), s katerim EU spodbuja kakovostno delo in ustrezno socialno

zaščito. Eden od stebrov tega programa je Eures, ki je namenjen spodbujanju mobilnosti delavcev. Zato so finančna sredstva iz tega sklopa namenjena pobudam v korist delodajalcem in iskalcem dela, ki želijo izkoristiti eno od osnovnih svoboščin Evropske unije – prost pretok delavcev. V prejšnjih letih je tako na pobudo Euradrie nastalo več raziskav na področju čezmejnega dela tudi s proučitvijo tokov med FJK in Slovenijo. Med cilji partnerstva je namreč zagotavljanje ustreznih informacij tako delodajalcem kot delojemalcem na področju zaposlitve, bivanja, davkov in socialnih pravic. Letos bodo v Bruslju iz sklada Eures porazdelili skoraj pet milijonov evrov.

ARC/PV

Ob pogrebu Kristjana Debelisa Skupna molitev blaži bolečino

Veliko ljudi se je v soboto, 10. junija, zbralo na pokopališču pri Sveti Ani v Trstu, da bi se poslovilo od Kristjana Debelisa, še ne 47-letnega vrtnarja s Kolonkovca, ki je umrl na zadnji dan maja. Težko bolečino duše in srca staršev, bratov in njihovih družin, sorodnikov in prijateljev ter mnogih znancev je bilo čutiti v zraku. Toliko je bilo pogrebcev, da so duhovniki in grobarji počakali, da so ga lahko skoraj vsi pokopili. Zbrani, ki so čakali na pogreb, smo vsak s svojo žalostjo v srcu stali na hodnikih, a bolečina ni popustila, dokler ni g. Metod Lampe na glas začel moliti desetko rožnega venca. Molitev ljudstva je napolnila tržaške vežice in naredila mali čudež. Ljudje so se umirili in zbrali, skupna molitev za rajnega Kristjana nam je prinesla malo tolažbe. V sprevodu smo nato šli v cerkev in začel se je občuten pogrebni obred. Sveto mašo je daroval šentjakovski kaplan Klemen Zalar, ob njem pa so pri oltarju somaševali že omenjeni mačkoljanski župnik Metod Lampe in še don Carlo Gamberoni iz Škednja ter don Alessandro Cucuzzo od Sv. Ane, ki so Kristjana Debelisa tudi sami dobro poznali, saj je bil aktiven član teh župnij in je zlasti kot pevec rad sodeloval v omenjenih cerkvah.

Duhovniki so prisotne nagovorili z besedami tolažbe in upanja in vsi so izpostavili pomen molitve, pomen osebnega pogovora z Bogom, ki mu lahko zaupamo naše bolečine in nam stoji ob strani v težavah in ob poslednji uri. Tudi petje je bilo ganljivo, a obenem tolažilno. Združeni zbor ZCPZ, ki ga je vodil Edi Race in spremljal Iztok Cergol, so okrepili pevci škedenjskega in mačkoljanskega zbora ter še nekateri posamezniki. Ob koncu mu je mačkoljanski zbor pod vodstvom Mateja Lazarja v slovo zapel Slomškovo Glejte, že sonce zahaja. Težko je slovo od mladega človeka, prijaznega in dobrega fanta. Edino molitev, nam lahko pomaga, da to bolečino sprejmemo in se sprijaznimo s to izgubo, edino molitev nam pomaga razumeti, da so bolečine in skrivnosti človeške duše poznane le ljubemu Bogu.

Ob smrti dragega
KRISTJANA DEBELISA
izreka staršem,
bratoma z družinama in
vsem ostalim sorodnikom
iskreno sožalje
ODBOR ZCPZ
IN ZDRUŽENI ZBOR

Zbogom, dragi Kristjan!

Tiho, kar nenadoma si odšel v daljave večnosti, tja, kamor je pot namenjena vsakomur izmed nas, nihče pa ne ve ne ure ne dneva, kdaj bo prišel Sin človekov. In ko smo se v soboto tako množično strnili okrog tebe, da bi ti še zadnjič izrekli svoj pozdrav, se je prav vsakemu utrnila solza, solza bolečine. Tako je, vsako življenje se začne z jokom in prav tako se konča v joku. Čas, ki si ga ti preživel na tej poti, čeprav s človeškega vidika prekratki poti, pa je bil pravi biser: zgled delavnosti, poštenosti, predvsem pa človeškega odnosa. Spoznala sem te, ko si bil še otrok in si v svoji igrivosti v škornjih cepetal po blatni zemlji, in to ti je bilo v izredno veselje, a si s tem kmalu pritegnil mojo pozornost. Pozneje si kot osnovnošolski otrok s klobukom na glavi nastopal v šolskem zboru pri Sv. Ani, v Škednju pa dolgo let kot ministrant pomagal gospodu Dušanu. A leta so tekla dalje. Po srednji šoli pri Sv. Jakobu pa si se odločil za kmetijsko šolo, saj si domačo zemljo imel vedno srčno rad. In prav to zemljo si nato začel skrbno obdelovati z ljubeznijo in delavnostjo, tako da sem ti marsikdaj zavidala voljo in pogum, s katerima si se predal tej zemlji. Ob nedeljah in praznikih, ko si le mogel, si prihitel k sv. maši, z nami na koru prepeval in nas včasih s svojim šaljivim tonom spravil v dobro voljo, posebno ko smo čutili, da so naši glasovi ošibeli. A tvoj glas je zdaj utihnil, tvoja šaljivost nam ne bo več v uteho, kajti Gospod ti je ponudil svoje naročje "Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi". In zdaj počivaš v Njegovem naročju, mi pa smo ti hvaležni, da smo ob tebi prehodili vsaj del poti na našem življenjskem romanju.

Majda Cibic Cergol

Nepričakovano je Gospod sprejel v svoj objem dragega

KRISTJANA DEBELISA

S starši Zorko in Lojzetom,
z bratoma Andrejem in Pavlom
ter njunima družinama
sočustvujemo

CERKVENI PEVCI
IN ŽUPNIJSKA SKUPNOST OD SV. ANE

ZAHVALA

Ob izgubi

KRISTJANA DEBELISA

Iskrena zahvala dušnim pastirjem,
pevcem združenih cerkvenih pevskih zborov,
zboru iz Mačkolj, kvartetu z Opčin in skavtom.
Ganjeni ob veliki udeležbi se zahvaljujemo vsem,
ki so nam bili ob strani.

DRUŽINA DEBELIS

Srečanje Slovenščina z empatijo

V petek, 26.5., se je v prostorih Narodne in študijske knjižnice Trst odvijalo dvojezično srečanje Slovenščina z empatijo, namenjeno uvajanju udeleženk in udeležencev v raziskovalno dejavnost na področjih slovenske kulture. Udeleženke in udeleženci so izrazili željo, da bi zbrali gradivo in da bi se razvila raziskovalna dejavnost na temo starih običajev naših prednikov, Slovencev, ki so živeli v različnih krajih na našem teritoriju. Živo je bilo zanimanje za iskanje gradiva, virov, preko katerih bi lahko spoznali boljše, razumeli in poglobili značilnosti umetnin, ki jih je ustvaril Marko Ivan Rupnik. Narodna in študijska knjižnica Trst je za to priložnost dala na razpolago profesionalno kompetenco knjižničarke doktorice Ksenije Majovski, ki je, v sklopu srečanja, temeljito, izčrpno obravnavala zgodovino in namen Narodne in študijske knjižnice ter nudila skupini primerne usmeritve za iskanje gradiva na spletu in v knjižnici. Pogovor je koordinirala Elena Cerknjenič. Srečanja se je udeležilo približno trinajst oseb, ki so bile tako motivirane, da se je pogovor, potem ko se je zaključil v knjižničnih prostorih, še nadaljeval v kavarni v bližini Oberdankovega trga.

Misija Balkan Rivers Tour od izvira Soče do črnogorskega morja 100 kajakašev iz 10 držav osvešča domačine

V rekordnih 33. dneh plovlje po rekah od Trente do Jadranskega morja pri Budvi, so prostovoljni ekološki kajakaški aktivisti iz vse Evrope zaključili letošnje misijo Balkan Rivers Tour. Opozorili so na nujnost dosledne zaščite naravnih rek. Misija se je začela v Trenti, pri izviri Soče. Po tej reki so morali obiti kar sedem jezov, da so lahko s svojimi plovili priveslali do čudovite delte, kjer se Soča izliva v Jadransko morje. Potem so pot nadaljevali in nazadnje, z veslanjem od izvira in po toku ogroženega divjega bisera Morača, vse do Skadarskega jezera

Morači so organizirali različne dogodke za javnost, od okroglih miz, filmskih večerov in koncertov, ki se jih je udeležilo več sto domačinov.

Želeli so narediti zgovorno primerjavo, kako klavnega videza je Soča v svojem srednjem in spodnjem toku, presekana z jezovi in kako čudoviti sta še svobodno tekoči Morača in Bojana na celi dolžini svojih strug. Izkušnji ne bi mogli biti bolj zgovorni, saj sta reki Morača in Bojana eni redkih prosto tekočih rek v Evropi, na katerih ni zgrajenega nobenega jezov. Veslači so na njih, pod vodstvom Roka Rozmana, v Črni gori s kajaki

in Morači ter vmesnim raziskovalnim delom v južnem delu Dinarskih Alp moramo usmeriti pozornost na lepote tega območja, kjer so še doma divje reke. Hkrati se ta naravna območja soočajo z velikimi pritiski, predvsem hidroenergetskega lobija, ki bi, če bi mu to uspelo, popolnoma potopil kanjon Morače in to v njegovem najlepšem in najbolj strmim delu. Reka Morača je ena izmed tistih rek, ki bi morale služiti kot primer in dokaz, da obstaja drugačen način odnosa do rek. Njen celoten naravni tok je lahko magnet za turiste z vsega sveta in tukaj je tržna niša za go-

spodarski razvoj teh krajev, avtomatske hidroelektrarne pa na terenu ne bi omogočale novih delovnih mest, ampak bi jih onemogočile. Že tudi ta korak, o katerem pišejo mediji po vsem svetu, je odlična turistična promocija za reke, ki so tukaj omenjene kot naravni biseri. Na tem je treba graditi, ne pa na jezovih. Vse to pazljivo spremlja in podpira WWF, ki se

že več let bori za ohranjanje zadnjih prosto tekočih rek v Dinarskem loku. Martin Šolar, direktor WWF Adria: "Ohranjene in naravne reke so bistvenega pomena za vrste, ki so od njih odvisne, a ponujajo tudi veliko konkurenčno prednost za razvoj doživljajskega in naravnopriljubnega turizma. WWF Adria želi zaščititi zadnje preostale naravne dele rek v celotni regiji, od Alp do južnih gora Dinardov in zgornji tok Soče ter Morača v celotnem njenem toku sta tudi po strokovnih ocenah tisti naravni vrednoti, ki jih želimo brezpogojno ohraniti v naravnem stanju".

Miran Mihelič

Med kampanjo po Balkanu

in prav tako po reki Bojani do njenega ustja.

Druga misija Balkan Rivers Tour je prikazala primerjavo med dvema najlepšima rekama v regiji - Moračo in Sočo. Veslanje na Soči in Morači se je osnovni Rozmanovi ekipi pridružilo preko 100 kajakašev iz 10 držav - od Slovenije, Črne gore, Italije, Avstrije, Nemčije, Slovaške, Velike Britanije, Portugalske do Kanade in ZDA. Ob poti so jih podprli tudi številni lokalni prebivalci, ki so večinoma proti izgradnji hidroelektrarn. Od začetka akcije so preveslali 140 kilometrov na Soči in 180 kilometrov na reki Morači. Med veslanjem po Soči in

preveslali celotni strugi, brez soočanja z jezovi in hidroelektrarnami. Kot so sporočili iz Svetovne organizacije za varstvo narave WWF, jih je, temu primerno, celotno pot spremljala neokrnjena narava ter naravne danosti, kot je kanjon Morače, eden najbolj spektakularnih kanjonov v Evropi. Domačinom je Rok Rozman, nekdanji olimpijski veslač, ekstremni kajakaš, biolog in ustanovitelj ter vodja Balkan Rivers Toura, ob zaključku akcije povedal: »Poglejte sedaj zajezeno Sočo in taki lahko postaneta Morača in Bojana, če se ne upremo gradnji jezov! Z dvema usmerjenima akcijama na Soči

Združenje novinarjev in publicistov Tino Mamić ponovno predsednik

Združenje novinarjev in publicistov (ZNP) je na svojem rednem občnem zboru v soboto, 10. junija, volilo novo vodstvo. Za predsednika je bil znova izvoljen Tino Mamić, ki je napovedal, da se bo v drugem mandatu "še naprej zavzemal za demokratične vrednote in svobodo medijev, ki je v naši državi okrnjena". Za podpredsednika združenja pa so na rednem občnem zboru v Parku vojaške zgodovine v Pivki izvolili Matevža Tomšiča, so sporočili iz

upravnega odbora ZNP. Mamić, ki je na čelu združenja nastopil drugi mandat, je po izvolitvi zapisal, da se bo še naprej zavzemal za demokratične vrednote in svobodo

medijev, ki je po njegovem mnenju v naši državi okrnje-

na. "Ravno zato je namreč naše združenje nastalo, saj je vmešavanje dotedanjega edinega novinarskega društva v politiko preseglo vse mere dobrega okusa. Tudi danes so dominantni mediji največja cokolarda razvoja slovenskega gospodarstva in slovenske družbe," je zapisal. Dodal je še, da je "sprega med mediji in levičarsko politiko in kršenje novinarskega kodeksa vzrok za padec zaupanja javnosti v medije". Posledice pa so vidne tudi v padanju naklad, odpuščanjih novinarjev in povečevanju števila prekarne novinarjev, je še dodal. Združenje novinarjev in publicistov so ustanovili novembra 2007. Kot je zapisano na njihovi spletni strani, so ga ustanovili zato, da bi prispevali k okrepitvi svobode govora in medijev kot temeljnih pravic posameznikov in družbenih skupin v Sloveniji.

PRIMORSKI PRIIMKI (43)

PAHOR

Verjetno najbolj znan primorski priimek je Pahor. Nosita ga namreč uradno najpomembnejši slovenski državljan in najstarejši slovenski pisatelj vseh časov, če se malce besedno pošalimo. A v resnici ta priimek sploh ni slovenski, ampak izvira iz nemške besede za potok, Bach. Bacher ali v slovenskem "prevodu" Potočnik. Seveda bo kdo takoj pomislil na slavnega skladatelja Johanna Sebastiana Bacha. A Bach s Krasom, kjer je nastal priimek Pahor, nikakor ni povezan, saj je priimek Bach (in njegova izpeljanka Bacher) nastal v mnogih različnih evropskih krajih povsem samostojno. Dobil ga je človek, ki je živel ob potoku. Ali pa je v mladosti mogoče padel v potok in so ga komaj rešili, pa so si to vsi zapomnili. Ali pa je ogromno časa preživel ob potoku.

Priimek je zelo poveden, zato bomo mogoče kdaj celo našli tisti potok, ob katerem je nastal priimek. Tako obstaja možnost, da bomo nekoč (ko bodo narejene vse rodoslovne in genetske raziskave) prišli do prvega Pahorja, Prapahorja. Kje točno na Krasu pa bo to, si kajpada ne upamo napovedati. Lahko rečemo le, da imajo vsi Pahorji prednike na Krasu.

Najbolj znana Pahorja, Boris in Borut, imata oba kraševske korenine. Oba sta imela očeta Franca Pahorja. Žal rodovnik predsednika republike še ni raziskan, oziroma ni objavljen. Kaj se ve, mogoče pa bo predsednik želel kdaj spoznati tudi poklic rodoslovca in bomo tako izvedeli kaj več o njegovem rodu. Oče, učitelj, mu je namreč umrl

Nekdanji premier in dolgoletni predsednik prenovljenih komunistov, aktualni predsednik Republike Borut Pahor (1963).

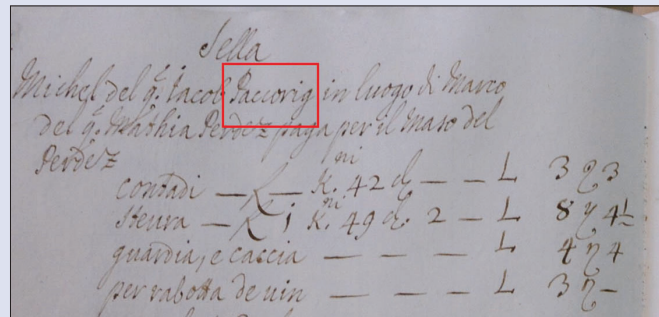
zelo zgodaj, ko je imel Borut šele devet let. Rodovnik Borisa Pahorja (1913) pa je že delno raziskan. Njegova mama, Marija Ambrožič (1884), je bila doma iz Male Pristave, pri Pivki. Oče Franc Pahor (1882) pa iz Kostanjevice na Krasu. Med njegovimi kraškimi predniki najdemo še priimke Frančeškin, Trampuž, Spacal, Tomažič, Stepančič in Blažič. Borisov ded je bil tudi Franc (1850) in tudi rojen v Kostanjevici, kamor pa se je priženil Borisov praded Jakob. Jakob Pahor je bil rojen pred natančno 200 leti (1817) v Selih na Krasu. Priženil se je k Spacalovim, po ženini smrti pa se je poročil še enkrat s Katarino Blažič. Zanimivo, da najdemo v isti vasi ta priimek že v Devinskem urbarju. Takrat je tam živel Mihael Pahor, rojen okoli leta 1540, sin pokojnega Jakoba Pahorja. Še bolj zanimiva je oblika priimka, saj piše Paccorig, torej Pahorič. Gre za različico istega priimka, ki pa je danes skorajda ne najdemo več. Lahko pa z veliko verjetnostjo domnevamo, da je Ja-

kob prednik Borisa Pahorja.

Še bolj zanimivo pa je, da se ime Jakob Pahorič pojavi tudi leta 1605 v napeti zgodbi v uporu na galeji v Kopru, ki jo je na podlagi bogatih virov v knjigi rekonstruiral dr. Aleksander Panjek. Jakob Pahorič je galjotom pomagal pobegniti pred zasledovalci

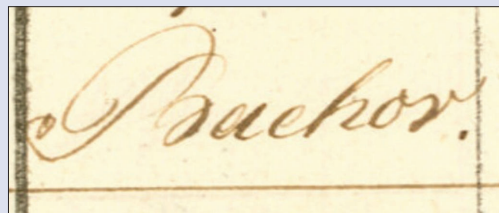

Tino Mamić

Zapis v Devinskem urbarju iz leta 1586: "Michel del q. Jacob Paccorig in luogo di Marco del q. Mathia Perdez". V prevodu: Mihael, sin pokojnega Jakoba Pahoriča, na posesti Marka, sina pokojnega Matije Perdeca. Sledi seznam njegovih davčnih obveznosti. Naj kot zanimivost omenimo, da je starodavne rodovnike v Devinskem urbarju našel zgodovinar Samo Pahor.

iz gostilne v Zgoniku proti Velikemu Dolu. Priimek Pahor najdemo danes po vsem sve-

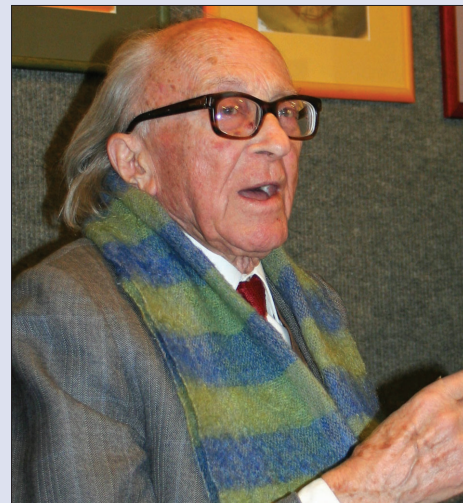

Zapis priimka Pahor v franciscejskem katastru (1818) za sela na Krasu, ki nakazuje izvor besede: Bacher.

tu. 555 jih živi na Primorskem, 826 v Sloveniji, 414 v Italiji, 207 v Braziliji, 134 v Argentini, 117 na Hrvaškem in 106 v Avstraliji. Vseh skupaj je okoli 2500, vendar število počasi pada. Število Pahorjev pada tudi v Sloveniji, kjer je bil priimek pred letih še med 100 najbolj pogostimi, danes pa je že na 242. mestu.

Pahorjem bi morali dodati še druge različne priimke. Priimek Pacor nosi 616 Zemljanov v Italiji (258), Braziliji (143), Argentini (75) in Avstraliji (43). Paccorjev pa je 366: v Argentini (299) in Braziliji (64).

Znanih Pahorjev je cela vrsta in jih na tem mestu žal ne moremo vseh opisati. Zato samo naštejmo Pahorje, ki jih omenja Primorski biografski leksikon: duhovnik Andrej (1838-1910), vodja upornikov na avstrijski križarki Angelo Pahor (1890-1958), novinar Božidar Pahor (1925), časnikarka Breda Pahor (1950), učitelj in politik Drago Pahor (1905-1980), pisatelj Jože Pahor (1888-1964), skladatelj Karol Pahor (1896-1974), skladatelj Leopold Pahor (1863-1928), zgodovinar Milan Pahor (1948),

Pisatelj Boris Pahor (1913) je bil žrtev vseh treh totalitarizmov. Zdi se, kot da so ga v Ljubljani sprejeli šele, ko so ga začeli hvaliti v Parizu.

učiteljica Minka Pahor (1908), zgodovinar in muzealec Miroslav Pahor (1922-1981, njegovemu rodu sledimo v kraški vasi Novelo vse do leta 1755), politik Branko Miroslav Pahor (1920), duhovnik Oskar Pahor (1886-1964), učitelj in pesnik Radivoj Pahor (1946), skladatelj Roman Pahor (1889-1949), mladinski organizator Roman Pahor (1903-1951), zgodovinar Samo Pahor (1939, sin prej omenjenih učiteljev Draga in Minke Pahor), glasbenik Miloš Pahor (1935, Samov brat), fizik Sergej Pahor (1930), časnikar Sergij Pahor (1934), zgodovinar in šolnik Adrijan Pahor (1956, sin pisatelja Borisa), duhovnik Anton Pahor (1848-1910), učiteljica Evelina Pahor (1916-1994), kulturna delavka Nadja Pahor (1946, poročena Verri), zdravnik Vladimir Pahor (1923).

Na Sveti Gori bo slovesnost ob 300-letnici kronanja podobe Svetogorske Matere Božje

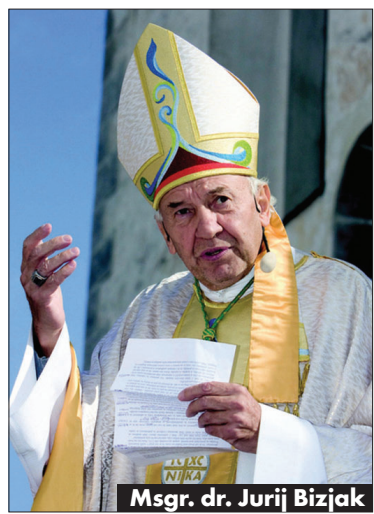
Vlada preklicala obljubo dano EU in ne bo prodala Nove ljubljanske banke

Vobilju tiskanega in elektronskega gradiva, s katerim je nasičena država, je moč izbirati med t. i. rumenimi besedili, ki javnost poskušajo preusmeriti od resničnih vprašanj in problemov, na lahkotnejše teme, ki največkrat niso oziroma ne morejo biti uresničene, in mediji, ki obravnavajo realne teme, tiste, ki se dotikajo našega bivanja in življenja.

Polno plemenitih vzgibov in duha je, denimo, sporočilo, da bo v nedeljo, 25. junija, s pričetkom ob 16. uri, na Sveti Gori nad Solkanom slovesnost, namenjena 300-letnici kronanja Svetogorske Matere Božje. Koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak nanjo vabi oziroma bo povabil vse duhovnike in vse vernike. Celoten obred oziroma slovesnost bo vodil Apostolski nuncij v Sloveniji, msgr. Juliusz Janusz. Gre za pomemben in častitljiv jubilej, saj je bila podoba Svetogorske Matere Božje kronana druga zunaj tedanjih italijanskih dežel. Preteklega 6. junija je namreč minilo 300 let, odkar je pičenski škof, Jurij Frančišek Ksaver de Marotti, z dovoljenjem iz Vatikana, kronal milostno podobo Svetogorske Matere Božje. Kot že omenjeno, je bila druga, ki je dosegla čast kronanja zunaj italijanskih dežel. Navajam, da je prvo kronanje Marije bilo na Trsatu leta 1715, tretje pa v septembru leta 1717 v Čestohovi na Poljskem.

Upokojeni koprski škof msgr. Metod Pirih je zapisal, "da so romarji s čaščenjem, z molitvami, spokornimi in dobredelnimi dejanji, in s številnimi pesmimi, Milostno

podobo vnaprej okronali za kraljico. Hoteli so reči: Ti bodi naša kraljica, bodi z nami, spremljaj, varuj nas in brani. Ravnali se bomo po tvojemu zgledu". Svetogorska božja pot, največja na Primorskem, pa je povezana tudi z zgodbo dvanajstletne pastirice Urške Ferligoj iz Grgarja. Njej se je namreč leta 1539 prikazala Marija in ji naročila, naj na Skalnici-Sveti Gori sezidajo Cerkev njej na čast, in naj

Msgr. dr. Jurij Bizjak

jo prosijo milosti.

V politiki in dejavnostih strank ter civilnodružbenih gibanj pa prednjačijo druge teme, najbolj tiste, ki se nanašajo na volitve, letos in v letu 2018. V srđiti polemiki o spor-nem zakonu o gradnji drugega tira na železnici od Divače do Kopra svoje moči in sposobnosti preizkušata vlada in opozicija. Nasprot-niki gradnje, kot jo določa vladni zakon, zbirajo podpise za referendum, s katerim bi gradnjo pre-

prečili, premier Miro Cerar pa si menda zelo želi, da bi kmalu zasa-dil prvo lopato za gradnjo, kar naj bi bilo pogoj za politično preživet-je njega in stranke SMC, ki jo vodi. Sodeč po rezultatih javnomnen-jske ankete o aktualnih političnih vprašanjih, še zlasti pa o podpori političnim strankam in sedanji vladi, ki so jo izvedli v sodelovanju s Fakulteto za uporabne družbene študije v Novi Gorici, SDS ohranja

prednost pred vladnimi stran-kami, kot sta, denimo, SMC (Stranka modernega centra) in SD (Socialni demokrati). Očitno je, da SDS Janeza Janše, kljub silnemu pritisku provlad-nih medijev, vzdržuje raven podpore. Vendar v pogojih pro-porcionalnega volilnega sistema SDS sama nima zanesljivih koa-licijskih partnerjev. Se pravi, da SDS tudi v primeru, da zmaga na parlamentarnih volitvah, sama ne bi mogla sestaviti vlade. V tedniku Demokracija so zapi-sali, "da bi to lahko pomenilo zastoj pri oživiljanju Slovenije". Novo ranljivost in druge raz-sežnosti dobiva Nova ljublj-an-ska banka, katere finančne zlo-rabe preiskuje posebna parlamen-tarna komisija. Govor je o velikanskih zneskih, ki so izginili ali bili na druge načine odtujeni, najbrž kar ukradeni. Vendar doslej še noben funkcionar v slovenskih ban-kah ni za karkoli odgovarjal. Nov škandal je nastal pred kratkim, ko so ugotovili, da so v Novi ljublj-an-ski banki "oprani" milijardo ame-riških dolarjev, o čemer pa mediji ne poročajo. Na zahtevo Evropske komisije in po njenih merilih, bi

morala vlada Novo ljubljansko banko, našo največjo državno banko, prodati, kar je tudi obljubi-la. Toda vlada si je premislila in sklenila, da banke ne bo prodala. Zdaj nekateri menijo, da bi Novo ljubljansko banko lahko neposred-no prodala kar Evropska komisija, ki bi kupnino potem poslala naši vladi.

Literarni zgodovinar Matija Ogrin je v reviji Zaveza objavil zelo po-menljiv članek o središču Ljublja-ne. Slednje ima dve tisočletji zgo-dovine, polne človeških zgodb in preobratov. Obiskovalcem mesta pa zdaj silijo v oči predvsem neš-eti gostinski lokali in hrupna gla-sba. Ti lokali so od zunaj videti pri-jazni, vendar imajo svojo nevidno stran. Mreže raznih družin in po-sameznikov - menda zlasti alban-skih, srbskih in ruskih - v povezavi z županom obvladujejo celotno mestno središče. Nekateri menijo, da središče Ljubljane, vsaj kar za-deva gospodarsko plat, ni več v slovenskih rokah in da dolgo časa tudi več ne bo. V samem središču Ljubljane imamo stolnico, ki jo skupina okrog župana Zorana Jan-kovića poskuša spodkopati z ve-liko garažno hišo, ki ni kaj dosti drugega kot načrt za veliko pranje denarja, po politični plati pa po-meni udarec v simbolno središče zgodovine krščanstva na Sloven-skem. Zdaj ne vemo, ali bo sim-bolno in zgodovinsko središče krščanstva na Slovenskem mo-goče obraniti pred tem škodljivim načrtom finančnih mrež, ki ne marajo me krščanstva ne sloven-stva.

Marijan Drobež

Mestna občina Nova Gorica

Stanislav Karczewski v Novi Gorici izrazil podporo kandidaturi mesta za EPK 2025

Na Goriškem se je 31. maja, na povabilo častnega konzula Republike Poljske v Republiki Sloveniji Nedjana Brataševca mudil predsednik Senata Republike Poljske Stanislav Karczewski z delegacijo. Popoldne ga je v novogoriški

minskega obeležja padlim poljskim vojakom v prvi sve-tovni vojni na območju Par-ka miru na Sabotinu nad Novo Gorico. Govor je bil tudi o Umetniški ambasadi Poljske v Plešivem, ki je kot prva tovrstna ambasada po-stala zgled za številne druge

ritorialno sodelovanje EZTS GO in na projektih, ki jih vodimo v okviru združenja. Posebej je opozoril na že obstoječ sodelovanje domačih podjetij s poljskimi podjetji in izrazil podporo krepitvi še tesnejšega sodelovanja. Di-rektorka GZS - Območne zbornice za severno Primor-sko mag. Nevenka Volk Rožič je povedala, da je Poljska na 7. mestu med država-mi, kamor izvažamo iz naše regije, in na 6. mestu po uvozu v regijo. Predsed-niku senata je predala publikacijo s podrob-nejšo predstavitvijo gos-podarskega sodelovan-ja in izrazila pripravlje-nost za nadgradnjo gos-podarskih stikov. Stanislavu Karczewske-mu je župan skupaj z mag. Nedo Rusjan Bric, vodjo skupine za pripra-vo kandidature Nove Gorice za Evropsko pre-stolnico kulture 2025, podrobno predstavil prizadevanja za vložitev kandidature Nove Gorice za Evropsko pre-stolnico kulture 2025. Tega leta bosta evropsko pre-stolnico kulture dobili mesti v Nemčiji in Sloveniji. Obstaja želja, da bi kandid-

rala Nova Gorica za Sloveni-jo in Gorlitz za Nemčijo, obe mesti pa bi v vsebino kandi-dature vključili tudi svoja dvojčka, Nova Gorica Gorico v Italiji, Görnitz pa mesto Zgorzelec na Poljskem. Predsednik poljskega senata je bil nad idejo navdušen in je povedal, da si bo prizadeval za sodelovanje poljskega me-sta Zgorzelec.

Veliko pozornosti so med pogovorom namenili tudi postavitvi spominskega obe-

Foto Mateja Pelikan

mestni hiši sprejel novogo-riški župan Matej Arčon. Na sprejemu je bilo izpostavlje-nih nekaj skupnih tem, in sicer krepitev gospodarskega sodelovanja, možno sodelo-vanje s poljskim mestom Zgorzelec pri kandidaturi za Evropsko prestolnico kulture 2025 in postavitve spo-

kulturne ambasade po Slo-veniji. Župan Matej Arčon je viso-kemu gostu najprej predsta-vil mesto Nova Gorica in se-vernoprimeško regijo. Ori-sal je zgodovino naših kra-jev in bogato čezmejno so-delovanje s poudarkom na Evropskem združenju za te-

Foto Mateja Pelikan

ležja padlim poljskim voja-kom na Soški fronti, za kate-

Slovenija že 25 let članica Unesca

Pred 25 leti je Slovenija postala članica Organizacije združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco). V Unesco, ustanovljen 16. novembra 1945, kot specializirana agencija Organizacije združenih narodov (OZN), je trenutno včlanjenih 195 držav. Slovenija bo do leta 2019 tudi članica izvršnega odbora Unesca. Slovenija je leta 1992 postala 167. članica Unesca. Slovenski parlament je še istega leta ratificiral Unescovo ustavo in dokumente, ki jih je ratificirala SFRJ in po aktu o nasledstvu potrdil tudi, da Škocjanske jame ostajajo na seznamu svetovne kulturne in naravne dediščine, Sečoveljske soline pa so vključene na seznam mednarodno pomembnih mokrišč.

Škocjanskim jamam sta se na seznamu svetovne dediščine odtlej pridružila še Prazgodovinska kolišča na Ljubljanskem barju (v okviru območja kolišč okoli Alp s še petimi

državami) in dediščina živega srebra v Idriji (skupaj s španskim Almadenom). Na poskusnem seznamu pa so vpisane partizanska bolnica Franja, klasični Kras, arhitektura

Jožeta Plečnika v Ljubljani in Pragi (skupaj s Češko) in bukovi gozdovi v okviru razširitve že obstoječega vpisa Prvinski bukovi gozdovi Karpatov in starodavni bukovi gozdovi Nemčije. Ta nominacija desetih držav je že v proceduri, je za STA povedala direktorka Urada za Unesco Marjutka Hafner.

Na reprezentativnem seznamu nesovne kulturne dediščine pa je vpisan Škofjeloški pasijon. Trenutno je v obravnavi nominacija Obhodov kurentov, v letu 2018 pa bosta obravnavani nominaciji Klekljanje čipk v Sloveniji in Suhozidna gradnja, ki jo je skupaj pripravilo devet držav. Obeta se tudi nominacija Tradicionalne (vz) reje Lipicancev. Poleg Slovenije in Avstrije pri nominaciji sodelujejo še Hrvaška, Madžarska in Slovaška. Nominacijo bodo oddali konec marca 2018, če bodo vse države vpisale enote v nacionalne registre, so pojasnili na ministrstvu za kulturo. Slovenija je vrisana tudi na zemljevid številnih drugih Unescovih programov. Znotraj programa Spomin sveta, ki je namenjen prepoznavanju in ohranjanju dokumentarne, pisne in bibliografske dediščine, je na seznam vpisan del Suprasejskega kodeksa.

Na podlagi Ramsarske konvencije so na seznamu mednarodno pomembnih mokrišč Cerknjiško jezero z okolico, Sečoveljske soline in Škocjanske jame. V okviru programa Človek in biosfera so v mrežo biosfernih območij vključene Julijske Alpe, Kras ter Kozjansko-Obsotelje, v postopku pa je v okviru biosferne rezervata Mura-Drava-Donava reka Mura. V svetovno evropsko mrežo geoparkov sta vključena geopark - geopark Idrija in geopark Karavanke/Karavanken.

Med vidnejšimi dejavnostmi Unesca v Sloveniji so mreža pridruženih šol ASP (Associated Schools Project), v katero je vključenih 93 šol, nacionalni program štipendij Unesco-L'Oreal za ženske v znanosti in obeleževanje svetovnih dni, so sporočili z ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Slovenska nacionalna komisija za Unesco skrbi za uresničevanje Unescovih ciljev v Sloveniji. Je posvetovalno telo vlade. Urad za Unesco kot strokovna služba komisije deluje pod okriljem ministrstva za izobraževanje.

Slovenija je od leta 2015 članica izvršnega odbora Unesca. Septembra bo v Ljubljani organizirala svetovni kongres o prosto dostopnih izobraževalnih virih.

rega si zelo prizadeva Pawel Czerwinski, veleposlanik Republike Poljske v Republiki Sloveniji. Postavitve je

točne vojne. Častni konzul Nedjan Brataševac je pred-sednika poljskega senata po-vabil, da prav on osebno odk-

rije to obeležje, kar je gospod Karczewski z veseljem sprejel. V nadalje-vanju obiska je župan Matej Arčon predsedniku in de-legaciji predstavil lokacijo postavitve spomenika na vrhu Sabotina. V Parku miru jih je sprejel Bogdan Potokar, skrbnik parka, ter jim predstavil mu-zej in ostaline iz prve svetovne voj-ne. V nadaljevanju obiska bodo gostje obiskali Umetniško ambasado Poljske v Plešivem, kjer po-gosto gostujejo in ustvarjajo poljski umetniki.

načrtovana v letu 2018 ob 100-letnici konca prve sve-

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (61) Mariza Perat

Altötting na Bavarskem

Alt-Ötting - Stari Ötting, Altötting leži v prelepi bavarski deželi, 90 km vzhodno od glavnega mesta München. Je glavna Marijina božja pot in narodno svetišče Bavarske. Kraj šteje 13.000 prebivalcev in spada pod škofijo Passau. Do zasedbe Karla Velikega (742-814) je dežela spadala k samostojni bavarski vojvodini, medtem ko je v cerkvenem oziru pripadala nadškofiji v Salzburgu.

Ko je Karel Veliki leta 788 zasedel Bavarsko, je ta prišla pod frankovsko oblast. Kot vemo iz zgodovine, je pod Franke takrat prišla tudi Karantanija.

Karel Veliki, ki ga je papež Leon III. na božično noč leta 800 kronal za cesarja Svetega rimskega cesarstva, je v svojih deželah zelo pospeševal razvoj kulture in znanosti. Zato je rad podpiral ustanovitev novih samostanov, saj se je zavedal, da so samostani, poleg tega, da so žarišča duhovnega življenja in središča za širjenje krščanstva, tudi središča za razvoj kulture in vsestranske izobrazbe.

Samostan je cesar Karel ustanovil tudi v Altöttingu. Dal je zgraditi tudi večjo kapelo v osmerokotni obliki, ki je bila značilna

in je izrezan iz lipovega lesa. Kip je črnkast od starosti in dima sveč. Počrnel Marijin kip najdemo tudi v Einsiedelnu in še kje.

Kot drugje, so tudi v Altöttingu vojaške tolpe večkrat ropale in pustošile, vendar se svetišča samega niso dotaknile.

Božja pot v pravem pomenu besede se je v Altöttingu pričela leta 1489, ko se je tu zgodil prvi, zgodovinsko izpričan čudež.

Milostna kapela v Altöttingu

Triletni deček je utonil. Mati je dečkovo truplo odnesla v Milostno kapelo in ga tu položila na oltar. Z zaupno in gorečo prošnjo, kateri so se pridružili še vsi, ki so bili zbrani v kapeli, se je obrnila do Svete Device in prosila, naj ji otroka vrne. In v mrtvo dečkovo telo se je nenadoma vrnilo življenje.

Po tem prvem čudežu je število romarjev naglo naraslo. pozneje so v bližini začeli z gradnjo nove, večje župne cerkve, da bi lahko sprejeli vedno večje množice romarjev, ki so prihajali v Altötting. Cerkev je bila dograjena leta 1511 in je posvečena sv. Filipu in sv. Jakobu. Domači župnik je dal pobudo za ustanovitev prvih vaških šol, poskrbel pa je tudi za možnost študija, zlasti študija latinščine.

Kmalu zatem v Altöttingu srečamo različne redovne skupnosti, ki so tu izmenoma delovale: avguštince, jezuite, frančiškane, kapucine, redemptoriste in spet kapucine. Ti so v Altöttingu še danes in bivajo v samostanu sv. Ane. Obenem skrbijo za duhovno oskrbo romarjev.

Župna cerkev in kapela v Altöttingu

Karel Veliki

Marijin kip v Milostni kapeli

za karolinško dobo. To je današnja Milostna kapela. Že okrog leta 700 pa je tu stala kapela, posvečena Materi Božji.

Za začetnika Marijinega češčenja v Altöttingu velja sv. Rupert, (rojen okrog leta 620, umrl pa leta 717), prvi salzburški nadškof. Na Bavarsko ga je poklical vojvoda Theodo, da bi ljudstvo poučeval v krščanski veri, saj je le-to v verskih resnicah bilo bolj malo poučeno. Sveti Rupert je namreč slovel kot odličen poznavalec in razlagalec verksega nauka, z vsem srcem pa se je tudi zavzemal za evangeljsko preprostost, ponižnost in osebno uboštvo.

V začetku 13. stol. je Bavarska prišla pod rodbino Wittelsbach, iz katere so izšli bavarski kralji. Ta rodbina se je za Altötting in za Marijino kapelo zelo zavzela. Da bi kraj imel stalno duhovno oskrbo, je zaprosila salzburškega nadškofa, naj v Altötting pošlje duhovnika.

Marijin kip, ki ga vidimo v "Milostni kapeli", je iz leta 1330. Visok je 65 cm

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Francka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tehnik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 13. junija, ob 14. uri

JAZBINE Družina Komjanc in Valentin Oman

Steklenice s posebno umetniško etiketo

V soboto, 10. junija, so v kleti Aleša Komjanca na Jazbinah predstavili omejeno število steklenic magnum s posebno umetniško etiketo "ARTichetta Ecce Homo, il valore della pace" (Ecce Homo, vrednota miru).

Družina Komjanc, ki je znana po pridelavi kakovostnega vina, prireja tudi kulturne dogodke: "Radi upoštevamo tudi kulturo, zgodovino in zanimivosti našega teritorija. Pred leti smo imeli v kleti razstavo korškega slikarja Valentina Omana, ki letos praznuje 80 let. Med njegovimi slikami se večkrat pojavlja vojna tematika, zato smo si zamislili, da bi rojstni dan umetnika in stoletnico prve svetovne vojne počasti-

li s posebno etiketo", je povedal Roberto Komjanc.

Oman je uveljavljen umetnik v Avstriji, Sloveniji in tudi v Italiji. Slikar je v večnem iskanju človeškega bistva, samega sebe in drugih. Umetnik sovraži vojno, ker je ta največja človeška zabloda. Kot koroški Slovenec so mu seveda pri srcu tudi vprašanja

Klet Brda

Briška vina tudi na kitajski trg

Klet Brda v letošnjem letu povečuje izvoz svojih vin. Najhitreje raste izvoz na Kitajsko, kamor so s podjetjem Alps Wine v letošnjem prvem četrtletju odpremili šest ladijskih kontejnerjev vin vrhunskega razreda v vrednosti pol milijona evrov. Najpomembnejši izvozni trg za briška vina so ZDA, kjer je največ zanimanja za rebulo.

V Kleti Brda so za STA povedali, da gre pri izvozu na kitajski trg za združevalni koncept, ki povezuje različne slovenske vinske regije in vinarje za skupno trženje na Kitajskem. Letošnji izvoz zajema poleg vin Kleti Brda še vina petih primorskih in treh štajerskih kleti. Pošiljke sestavljajo v Kleti Brda, ki

nudi tudi vso logistično podporo za sodelujoče vinarje. Sicer pa je poslovanje v začetku letošnjega leta uspešno in poteka po sprejetem planu, ki predvideva za osem odstotkov višje prihodke od lanskih. Prvo in drugo trimesečje sicer potekata v znamenju vinskih sejmov. Sodelovali so na najpomembnejših evropskih vinskih dogodkih Prowein v Nemčiji in Vinitaly v Veroni, kjer je bil sauvignon blanc quercus 2016 uvrščen med najboljša vina tega sejma.

V vinogradništvu se po več letih zatišja dogaja ponovni zagon v obnovi vinogradniških površin. "Glede na prodano število cepljenk sklepamo, da je obnova vinogradov bistveno večja v primerjavi s prejšnjimi leti. Spodbudno je dejstvo, da so se vinogradniki najbolj odločali za rebulo. Vse raz-

manjšine oz. enakopravnost Slovencev v Avstriji.

V uvodnih besedah se je Komjanc zahvalil avstrijskim prijateljem, s katerimi že dolgo let sodelujejo in so mu predstavili slikarja. Hvaliležni so tudi Omanu, da je navdušeno sprejel to pobudo.

Priznani enolog Gianni Menotti je nato opisal značilnosti dveh ustekleničenih vin. Povedal je, da mu je pri srcu izbira sort Tokaja (žal preimenovanega v Friulano) in Merlota, ki sta pomembni za naš teritorij. Na etiketi je prikazana Omanova umetnina, ki jo je osebno podpisal in oštevilčil, zraven pa še kratek opis slikarja in kmetije Komjanc.

Na večeru, ki je potekal v italijanščini in nemščini, je družina Komjanc razkrila, da bo del dobička pri nakupu steklenice namenjen otroški bolnišnici v Betlehemu. Otroci so tam prizadeti s težavami meje med Palestino in Izraelom. Z nakupom steklenice se tako omogoči bolniški pregled otrokom v težavah.

MČ

položljive količine so bile razprodane že s prednaročili lansko poletje, trenutno prodajajo cepljenke za prihodnje leto", so povedali.

Vinogradi so bili v času brstenja pognojeni glede na analize tal in so v povprečju v zelo dobri kondiciji. V njih potekajo kurativna zaščita vinske trte, zelena dela, mulčenje v medvrstnem prostoru in košnja oziroma drugi načini odstranjevanja plevela. Nekatere vinograde združnih vinogradnikov je prizadela pozeba, najbolj v zaprtih dolinah in ravninskih predelih. V Kleti Brda ocenjujejo, da bo škoda po prvih ocenah med 12 in 15 odstotki celotnega pridelka.

Sicer pa v Kleti Brda v sodelovanju z Goriškim muzejem urejajo razstavo vinogradništva in vinarstva, ki bo za javnost odprta v juniju. To je ena izmed aktivnosti v sklopu letošnjega praznovanja 60. obletnice ustanovitve združne kleti, ki jo bodo obeležili ob martinovanju.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (157)

Otekanje nog in naturopatija (2)

Vsak dan lahko izbiramo, vsak dan lahko hranimo zdravje. Potrebno je samo malo samodiscipline in čuta za odgovornost za svoje zdravje, kajti prvo pravico, ki jo imamo v življenju, je pravica do zdravja. A zdravje nam ni dano vnaprej, zanj moramo nekaj storiti, ga gojiti in hraniti, dan za dnem. V glavi se mi porodi nekaj rekov:

"Errare humanum est, perseverare diabolucum". Če nekaj delamo narobe in ne vemo, da delamo napako, je lahko to delovanje tudi upravičeno; če pa so nas opozorili na napako in s tem početjem vztrajamo, moramo prevzeti odgovornost za svoje početje in svoje zdravje. Začetno zatekanje nog privede do venskega popuščanja, operacije žil, postopnega izmalicevanja nog.

Je operacija žil rešitev? Seveda ne. Če odstranimo iz noge eno zadebeljeno žilo, bomo imeli v nogi eno žilo manj, ostale žile pa bodo morale prevzeti njeno breme. Mi moramo izboljšati kakovost vseh žil in krvi, ne samo odstraniti posledico, tisto eno žilo. Naturopat uči človeka prevzemanja odgovornosti za svoje zdravje, dan za dnem, od malih nog na-

prej.

Se en rek mi odzvanja v glavi: "Pol življenja si zdravje kvarimo, pol si ga zdravimo".

Potrebno je, da naučimo naše otroke pomena in moči hrane. Da ima hrana zdravilno moč. Le-to lahko naredimo samo, če smo mi tisti prvi, ki dajemo zgled. Če bomo tri mesece živeli brez pice, testenin, kanelonov, la-

zanje, njokov, bureka, krofa, zavitka, lepinje, potice, zaradi tega ne bomo umrli. Kvečjemu si bomo podaljšali življenje, saj si bomo pomladili ožilje in srce. Zakaj obstaja in je drastično v porastu nealkoholni steatohepatitis? Ker otroci

živajo ogromno pice, sendvičev, sladkarij ... Prva dolžnost vsakega izmed nas je dolžnost in pravica do zdravja, da se zdravo prehranjujemo in dajemo zgled mladim generacijam dan za dnem.

V pomoč žilam, srcu in limfi so poleg hrane tudi zelišča, kot so njivska preslica, kopriva in ananas.

/ dalje
www.saeka.si

Nadiške doline

Zaprta okna sredi robide (2)

Avto se vzpenja po ozki, razpokani cesti navkreber. Razgledi se odpirajo drug za drugim, gozd pred nami in za nami. Kmalu prispeemo do ene tistih vasi, kjer se cesta konča in kjer se pravzaprav začenja naš izlet. Goregnavas piše na tabli. Vsakomur je jasno, da je vasi ime Gorenja vas, pravo slovensko ime, ki so ga popočili v italijansko inačico in prilagodili italijanskemu pravopisu. Revne, majhne hiše se tesno oklepajo strmega pobočja na tej in na oni strani ceste. Nikjer žive duše, pa čeprav sem nekje brala, da prebiva tu kakih 17 duš. Samo italijanska zastava veselo plapolala na nekem zaraščenem borjaču, na leseni lopu pa piše "dobrodošli prijatelji". Tam, kjer se cesta nekoliko razširi, sameva spomenik padlim alpincem. Z nekaj plastičnimi, razcefranimi rožami in z dolgo vrsto imen in priimkov, ki pričajo, da smo v Benečiji in da tu živijo večini Slovenci. Padli za domovino..... Tako težko je včasih razumeti, kaj

sploh pomeni domovina. Kaj je domovina, za katero se vojskuje, čigava je zastava, ki je odtisnjena na vojaški uniformi, kje je domovina, ki jo nosiš v srcu. Če srce ni že povsem prazno zaradi razočaranj. In kakšne barve je neizsanjana domovina, ki jo skrivaš v duši. Če duša seveda ne krvavi preveč in rane ne bolijo do nezavesti. Domovina..... za marsikoga samo podzavestno hrepenenje, samo pesem, samo pokrajina, samo nedorečen spomin in pot v neznanu. Z možem greva skozi samotno pozno pomladanskega dopoldneva. Ustaviva se, da bi srečala kogarkoli, a vse naokrog je samo neizmenjena tišina. In selestenje zelenja. Nediža pod nami, kot bi ne poznala meja. Iz zelenega objema pod Breginjem se mimo Robiča vije proti Čedadu. Sprašujem se, kod je točno tekla železniška proga Čedad - Kobarid, in si obljudim, da bom raziskala dolino in našla ostanke mostov, predorov in vodnih zajetij. Nekje čisto na meji, na kra-

ju, ki mu Slovenci enostavno pravimo na Poljani, se nahaja eno najstarejših še delujočih vodnih zajetij v naši deželi: izvir Poiana. Bajje so Italijani, ki so vodovod gradili, spregledali pomen krajevnega imena in ga nekje po posluhu istovelili s pojmom "poiana". Besedi sicer zvenita podobno, poiana pa pomeni nekaj čisto drugega, saj označuje manjšo ptico ujedlo. Vodovod je bil zgrajen leta 1911 in deluje neprekinjeno do danes, pa čeprav so morali zaradi suše leta 1961 poiskati še druga rezervna zajetja. Pot k vodovodu in izviri, voda pronica iz podzemlja nekje pod planino Mijo in se takoj nato izliva v Nedižo, je popolnoma zaraščena in se začneja tik ob meji. Pelje nas mimo razvalin železniške postaje vasi Štupca in po ozki brvi čez Nedižo. Naj dodam, da je ta voda izpod zelenih pobočij odlične kakovosti in čista. Z možem že od vsega začetka obžalujeva, da je v našo vas napeljan drug vodovod, iz Karnije, točneje iz podzemnega jezera pod Huminom, ki pa ne zagotavlja visoke kakovosti, voda, ki pri nas doma priteka iz pipe, pa je precej onesnažena. V Gorenji vasi, skoraj sedem-

sto metrov nad morjem, kjer na ozkih terasah, ki jih še ni zarasla robida, tu pa tam pridelujejo krompir in fižol, naj bi živelo, po podatkih, ki so na voljo, okoli 17 ljudi. Nekaj jih prihaja občasnno, saj so ti kraji, kjer je zrak čist, miru in lepih razgledov pa ne manjka, privlačni za meščane. Ti kupujejo razpadajoče hiše in jih spreminjajo v vikende, nikoli pa se ne vključijo v utrip kraja, njihov pravi dom pa je povsem drugje. Končno parkirava pri zadnjih hišah. Asfalt se tu zliva v dobro vzdrževan kolovoz, ki nosi tudi planinske markacije. Kmalu zapustiva tistih nekaj travnikov, ki še kljubujejo času in že

sva v gozdu, kjer se kmalu spuščava k potoku Budrin (Bodrino). Prečkava ga po lepo ohranjenem kamnitem mostu, ki priča, da je bila v davnih časih to najkrajša in najbolj obiskovana pot iz Gorenje vasi v Čarni varh. Res sva kmalu spet na asfaltu, strmo se vzpenjava in že zagledava prve osamljene in lepo zagrajene vrtove sredi visoke, nepokošene trave. Še je kdo, ki obdeluje zemljo, pa čeprav naj bi v vasi, po zadnjih podatkih živelo manj kot sedemdeset prebivalcev. Kar lepo število pravzaprav, za Benečijo in za kraj, ki je tako visoko v objemu vzpetin in tako daleč od večjih središč. V naši vasi je ostalo le

27 prebivalcev, še teh nekaj žalostnih samotarjev pa je prav lepo in pošteno skreganih med seboj. Glede imena Montefosca, pravzaprav italijanskega prevoda prvotne slovenske inačice Čarni varh, kaže, da gre tu spet za površnost in nerazumevanje tukajšnjega jezika. Ime Čarni varh nima baje nič opraviti s črno barvo ali s temo, Čarni varh je namreč svetla, sončna vasica. Izviralo naj bi iz narečnega izraza Čeneurh ali Čenavarh, tja na vrh. Italijani so seveda ime prevedli čisto po svoje, nekako tako, kot se je zgodilo s Krnom, ki je postal Črn, oziroma Monte nero. Z možem se počasi vzpenjava, spremljata naju pesem murnov in tišina, ki zna biti včasih v teh krajih moreča. Vsi, ki me poznajo, vedo, da sem ljubiteljica gora, samotnih vrhov in tišine gozdov, ki se včasih zliva v molitev in razmišljanje. Hrupa, množic in vpitja ne maram. A vendar... ravno v teh dneh razmišljam, kako znajo biti te vasi, kjer nikoli ni slišati smeha, petja ali otroškega vrišča, žalostne in včasih celo turobne. Manjkajo mi veselje, klepet, pesem, pozdravi. Morda pogrešam samo ljudi, sosedje, prijatelje. V popolni samoti je težko, morda celo nemo-goče živeti.

Suzy Pertot

Tržaška košarka

V boju za povratek v A1 ligo

Ko bo izšel časopis, bo za nami prva finalna tekma končnice za napredovanje iz moške košarske državne A2 v A1 ligo. Za zgodovinski povratek med smetano italijanske igre pod košema se po debelom desetletju vrača Pallacanestro Trieste, ki piše letos nenadejano pravljico. Upajmo, da bo s srečnim koncem, čeprav manjka še zadnji, najtežji korak. Odkar je bil klub zadnjič v najvišjem državnem tekmovanju, je doživel burno obdobje, okusil je celo stečaj in B2 ligo. V društvu pa so znali spet graditi s potrpljenjem, zlasti zadnja leta so strokovno plat zaupali pravim ljudem. Najnovejšo verzijo zgodovine tržaške košarke je v bistvu zasnoval pred par sezonami Matteo Boniciolli, domači strokovnjak, ki se je v slavnih 90-ih letih, ko je v Trstu navduševal Stefanel in ko denar ni predstavljal problema,

kalil ob legendarnem Bogdanu Boši Tanjeviću. Ironija usode, Boniciolli letos vodi bolonjski Fortitudo, ki je bil v polfinalu play-offa, polnem čustvenega naboja, nasprotnik Tržačanov. Slednji so po petih izčrpavajočih tekmah naposled izločili ugledne tekmece (danes obubožane nekdanje državne prvake!) in se v finalu zdaj merijo še z enim velikom košarskarske scene made in Italy, bolonjskim Virtusom. Odprt oklepaj, ta zgodba je po-

kazatelj današnjih razmer in stanja duha v športu, kjer ni nič večnega in se lahko v nekaj letih hierarhija povsem obrne - v vrhu so na primer danes v Italiji Trento, Benetke, Avellino, Brindisi itd.

A vrnimo se k tržaški pravljici, ki jo je lani nadgradil prihod močnega pokrovitelja, podjetja Alma Agenzia per il lavoro. V po kakovosti drugi italijanski ligi je tržaška postava letos po zaslugi vložka navdušenega sponzorja pridobila prestižne okrepitve, ohranila pa je dušo - izjemen kapital prednega občinstva in Tržačane na igrišču, kar je za poklicni šport danes prava redkost. Res je, da so nosilci igre sijajna Američana Parks in Green, krilo Da Ros, ki je eden najboljših igralcev prvenstva, nekdanji reprezentant Citadini in še kdo, toda levji delež prispevajo mlada domačina Bossi in Coronica (ki je kapetan ekipe), duhovni vodja in starosta moštva, Tržačan Pecile, pred končnico za napredovanje pa se je po 15-letnem romanju po najboljših klubih A1 lige vrnil domov še odlični Cavaliero, ki ima tako kot Pecile bogato preteklost tudi v selekciji z državnim grbom. Skratka, peterka ni neka umetna tvorba, ima kvaliteto, samozavest in predvsem izrednega trenerja, uglajenega belolasega beneškega gospoda Eugenia Dalmassona, ki dela v Trstu čudeže že sedem let. Mal-

HC

Ronke / Festival novinarstva 2017

Montenerova "Drzni pomol - Audace" in Nasilje informacij

Še do sobote se odvija v Ronkah bogat spored pogovorov, knjižnih predstavitev in trenutkov skupnega soočanja na Festivalu novinarstva 2017, ki ga prireja društvo "Leali delle Notizie" v občinskem avditoriju na trgu Franca Jožefa I. Drevo ob 18.30 bo srečanje z naslo-

vom "Šola časnikarstva, o poklicu brez starosti" z Giuseppejem Scognamigliom in Giuliano Taranto (Radio Siani), z urednikom revije Sconfinare Timothyjem Dissegno, z Gabriello Scufarji (Messaggero Veneto) in Silvio De Michielis (il Friuli). Pozneje, ob 21. uri, bo pogovor o "ženskem novinarstvu" s Federico Angeli od Repubbliche, ki zaradi svojih raziskovalnih članikov o rimski mafiji mora živeti pod zaščito in se bo soočala s kolegicami Chiaro Giannini (Il Giornale) in Marino Corsi od društva novinark Giulia...

Ne moremo tu izpisati vseh dogodkov. Omenimo še petkovo srečanje, ob 18. uri, z ženo Enza Tortore Francesco Scopelitti, ki bo predstavila možovo knjigo "Lettere a Francesca" in ob 21h, pogovor o pravici oz. krivici v sodstvu "za rešetkami", s pisateljem in pravobranilcem zapornikov Pinom Roveredom ter časnikarjem Radia Radicale Massimom Bordinom. Pro-

gram z vsemi srečanjmi in nastopajočimi se dobi na spletni strani www.lealidellenotizie.wordpress.com

V okviru festivala pa je prišlo do odprtja dveh razstav tržaškega fotografa Giovannija Montenera. V razstavnici dvorani Furio Lauri na mednarodnem letališču v Ronkah so na ogled nje-gove barvne fotografije pod skupnim naslovom **Drzni pomol - Audace. Enkratna razgledna točka. Omogoča neskončno število najrazličnejših pogledov.** Montenero je zaposlen v tiskovni agenciji dežele FJK "Agenzia Re-

gione cronache" in je znan po svojih bogati fotoreporterski karieri za Il Piccolo in tržaške dnevnik Trieste Oggi, Cronaca in Primorski dnevnik, ko je sodeloval z Davorinom Križmančičem. Svoje "scoop" je objavil tudi v nacionalnih listih kot L'Unita', Corriere della Sera, Repubblica, Gazzetta dello Sport, v tednikih l'Espresso in Panorama, ter celo turistično reportažo o Trstu za New York Times, ko je bil v vseh ameriških trafikah izo-bešen njegov posnetek Velikega trga.

Za predstavitev njegove večplastne izkušnje je Montenero prosil kolega in časnikarja Il Piccola Bruna Lubisa. Za oris avtorskega projekta, ki predvideva posnetke z enega sa-

mega "zornega kota", skozi vse letne čase in ob vsaki uri, iz enega od najznačilnejših tržaških gledišč - pomola Audace, pa je poskrbela kustosinja Muzeja novejšje zgodovine Slovenije iz Ljubljane Nataša Strlič, ki je nedavno predstavila razstavo koncertne fotografije Janza Bogataja v Miljah.

Montenero je dokumentiral tudi vojno iz 90. let v Sloveniji in Bosni, z novinarjema Barbaro Gruden in Alessandrom Marzom Magnom je objavljaval fotoreportaže za tednik il Diario in z drugimi poročevalci še za omenjene italijanske časnike. Izbor te dragocene in obnem boleče izkušnje, omejen le na vojno v Sloveniji, je na ogled na drugi razstavi z naslovom **"Nasilje informacij"** na samem kraju, kjer se dogaja Festival novinarstva, na trgu Franca Jožefa I. v Ronkah (zraven ronške občine). Na sredini otvoritvi razstave so sodelovali tudi nekateri od omenjenih Montenerovih kolegov. Prizadeto in brez dlak na jeziku o uporabi oz. zlorabi ter spektakularizaciji fotografij in podob pri poročanju iz vojnih in drugih kriznih žarišč. Razstavi

je postavil fotograf in grafik Massimo Cetin, ki tudi sam razstavlja nekaj svojih posnetkov na drugi razstavi. Obe razstavi bosta ostali odprti za en mesec.

Davorin Devetak

S 3. strani

Boris Pahor mladim

Danes se veliko govori o globalizmu. Današnja tehnična civilizacija zagovarja globalizem, ljubezen do zemlje-matere, prijateljstvo vsega sveta, solidarnost. "To je vse prav", je dejal Pahor, toda poleg globalizma, ki pomeni

Italijan s slovensko ženo razume, da je bolje dati otroka v slovensko šolo. Se eno vprašanje: "Kako v mladem človeku prepoznati pisatelja"? Iz načina, kako piše, kako bere, kako govori, je odgovoril Pahor. Že iz pisne naloge se

zidno omaro, v kateri ni utegnil ne stati ne sedeti ne klečati in je mislil, da bo znozel, da bo umrl... Najhujše, kar lahko človek doživi, je, ko nima nobene rešitve. Opisati stanje človeka, ki je pod zemljo in ne najde nobene rešitve,

celoto in enakost, so tudi partikularizmi, ki pomenijo posamezne vrednote, ki morajo še naprej obstati: to so dežele, to so narodi. Ti obstajajo in imajo pravico obstajati. Partikularne vrednote je treba braniti! Evropa je edini kraj na svetu, kjer živijo v enotni uniji enote, ki se zmeraj obstajajo vsaka posebej. "Ni res, da je globalizem zadnja resnica o svetu". V pogovoru je pisatelj mlade še spodbudil, naj študirajo, saj "izšolan človek lahko še vedno upa v lepšo službo". Nekoč je bilo pri nas "koristno postati Italijan. Naši ljudje so v velikem številu žal postali Italijani..." Danes, hvala Bogu, marsikateri

takoj vidi, ali je človek zrel, ali zna pokazati neko globino, širino. Posebno zanimivo je bilo zadnje vprašanje mladih: "Ali obstaja zgodba, ki je Pahor še ni napisal, pa bi jo rad"? Pisatelj je jasno dejal: "Nisem fantast in ne maram si izmišljavati zgodb... Nikdar se ni zgodilo, da bi si česa takšnega želel. Sem realist, v tem sem ostal Kraševc. Kamen in črna zemlja". Všeč bi mu bilo npr. napisati zgodbo o dramatičnem dogodku rudarjev, ki so pred kakšnih letom ostali zaprti pod zemljo... A nanje ni uspel misliti. Kot ne uspe pomisliti, kako so ga gestapovci zaprli v

mora biti nekaj groznega tudi za samega pisatelja, ki se boji biti zaprt, brez diha. "Pisati zgodbe o človeku, ki trpi in se reši, je edino, kar mene gane. Edino, kar me prepriča, da bi bil ganjen do solz; medtem ko žal ne pridem do solz ob nobeni nesreči. Ni nesreče ni hudobije, ki bi me spravila, da bi se jokal. Jokati ne pomaga popolnoma nič. Je izguba časa. Je pa velika žalost, ki se spremeni v veselje, takrat, ko se reši nekaj hudega in človek ostane živ". Rešitev iz smrtnega stanja: "To je lepo v življenju"! Toda "jaz pisati o tistem rudniku si ne bi upal. Že samo pripovedovati o tem me muči".

S 1. strani

V Gorici je balotaža ...

Drugi krog bo potekal v nedeljo, 25. junija, in v primeru zmage Roberta Collinija bi v Gorici še povečali število slovenskih občinskih svetnikov. To pa je še dodaten razlog, zaradi katerega je vredno še enkrat poizkusiti, da se v Gorici obrne stran in začne znova. Slovenska skupnost je zelo zadovoljna z uveljavitvijo treh svojih kandidatov, Walterja Bandlja, Marilke Koršič in Marka Zavadlava, ki so nastopali na občanski listi Gorizia 100 sogni. Skupno so dosegli 475 preferenc in na najboljši način izkoristili nove volilne pogoje (dvojno preferenco). Marilka Koršič (202 preference) in Walter Bandelj (182 preference) sta najbolj glasovana kandidata na listi Gorizia 100 sogni ter tudi v celotni levi sredini in sta bila ponovno izvoljena v goriški občinski svet, ne glede na izid balotaže. V primeru zmage Roberta Collinija pa bi verjetno bila izvoljena v občinski svet tudi Mara Černic (145 preferenc), ki se je na isti listi uvrstila na tretje mesto. Zelo dobro je tudi četrto mesto Marka Zavadlava (73 osebnih preferenc), a to žal ni dovolj za izvolitev v goriški občinski svet; štandrez tokrat ne bo imel predstavnika SSK v goriškem občinskem svetu. Nekoliko pod pričakovanjem pa je skupni rezultat občanske liste Gorizia 100 sogni, ki je skupno prejela 671 glasov oziroma 4,82%.

Trije kandidati SSK so k temu rezultatu prispevali skoraj dve tretjini glasov, pa čeprav je bilo precej glasov razveljavljenih zaradi zgrešeno oddanih preferenc. SSK je tudi zadovoljna z izidom volitev v občini Krmin, kjer je tesno zmagal zmeren desno-sredinski županski kandidat

Davida Buzzinellija, ki je na listi Direzione Cormons dosegel 88 osebnih preferenc in bil tudi izvoljen v občinski svet. Po zadnjih podatkih pa naj bi bil Buzzinelli kandidat za odbornika za kmetijstvo, kar bi bilo dodatno priznanje za slovensko narodno skupnost na Krminskem, ki v

Roberto Felcaro (48%), ki sta ga podpirali občanski listi Direzione Cormons in Start. Njegova izvolitev predstavlja presenečenje, ker je premagal favorizirano kandidatko levsredine Lucio Toros (46,91%) in tretjega kandidata Simoneja Bressana (5,09%). Očitno je krminske volivce prepričal z dobrim razvojnim programom, mogoče pa je k temu botrovala tudi kakšna napaka prejšnje občinske uprave. SSK je v Krminu podprla slovenskega domačina in priznanega vinogradnika

prejšnjem mandatu ni imela svojega predstavnika v občinskem svetu. Na koncu se stranka Slovenske skupnost zahvaljuje vsem volivkam in volivcem, ki so podprli kandidate SSK in tako pripomogli k temu, da imamo Slovenci v Krminu in Gorici svoje narodne predstavnike. S tem je bila tudi ponovno potrjena vloga narodne in zbirne politične stranke, ki je tudi v novih družbenopolitičnih razmerah pokazala, da je neobhodno potrebna za predstavništvo v izvoljenih organih javne uprave FJK.

Kočevski rog
Romanje na kraj
trpljenja

Pobuda krožka Anton Gregorčič in Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki vsako leto organizirata romanje v Kočevski rog, -kar je torej postalo že tradicija-, je nadvse pohvalna. Njihovemu vabilu so se tudi letos odzvali udeleženci iz Goriške in Tržaške. Romanja so se udeležili v želji, da bi ob obletnici vsaj enkrat v letu v duhu priklicali v spomin tragične dogodke izpred 71 let, dogodke, ki jih noben Slovenec ne bi smel pozabiti. Organizatorji so udeležencem tudi letos ponudili zanimiv program: med potjo se je avtobus ustavil v Grahovem, kjer počiva dolgo zamolčani France Balantič in kjer so se udeleženci lahko ob spomeniku poklonili pesnikovemu spominu. Osrednji dogodek dneva je bila spominska srečnost ob morišču v Podkrenu v Kočevskem rogu.

Nazadnje pa so si udeleženci ogledali še samostan v Stični. V prostorih stiškega samostana so imeli organizirani vodeni ogled tistega dela samostana, ki je odprt za obiskovalce. V najstarejšem samostanu na Slovenskem (njegov začetki segajo v leto 1132) je danes osrednji državni muzej za krščansko umetnost in zgodovino. Med potjo pa so letos udeleženci imeli še ta privilegij, da so lahko v avtobusu poslušali bo-

disi razlago časnikarja Iva Jevnikarja, ki je strokovno in poglobljeno predstavil zgodovinski okvir dogodkov iz najbolj tragičnega poglavja naše preteklosti, kot tudi zgodovinarja Dejana Valentinčiča, ki raziskuje zgodovino in stanje slovenskih izseljencev po svetu. Slednji je prikazal zanimive podatke o izseljencih iz raznih obdobjih; o razlikah med Argentino in Združenimi državami Amerike. Argentinski Slovenci so skoraj "čudež", saj so med manjšinami celo v svetovnem merilu ena tistih, ki so najbolj ohranili svoj jezik in narodne značilnosti. Precej slabša pa je situacija med ameriškimi Slovenci.

Pozornost vseh je bila seveda usmerjena v podatke, ki zadevajo leto 1945. Toda da razumemo vse kasnejše dogodke, moramo vedeti, da je bilo pred ustanovitvijo prve vaške straže izvedenih s strani VOSA kar 880 likvidacij civilistov, ki se niso strinjali s komunisti. Le iz tega podatka lahko razumemo, zakaj je prišlo do obojestrane obrambe. Vedno znova pa nas pretresejo grozljive številke, do katerih so do zdaj prišli raziskovalci pol-

pretekle slovenske zgodovine, ki zadevajo pokole po vojni: do zdaj je bilo na Slovenskem evidentiranih okoli 620 morišč; število brez procesa po vojni umorjenih v Sloveniji je okoli 150.000; število zahrbtno in zločinsko umorjenih Slovencev pa okoli 13.500.

O osrednjem programu, o pridigi nadškofa Glavana in o odličnem govoru Jacklitscheve je Novi glas že poročal. Naj dodamo, da je množica udeležencev slovensosti sledila z zbrano stvo, obenem pa si je verjetno marsikdo v tistem sugestivnem okolju skušal predstavljati tra-

kar so razkrili redki posamezniki, ki so preživeli in lahko pričevali. Treba je pri tem paziti, da se ne ustavimo le pri čustvih žalosti in sočustvovanja z mučenci. Le tako se lahko napreduje v analizi in razumevanju, katere in kakšne so bile odločitve, ki so privedle do tega, da so zločinci skrajno lucidno, kot stroji, izvajali pokole in v nekaj dneh uničili tako množico življenj.

Preživeli pričajo, da so jetnike s kočevske postaje peljali najprej v Mari-

na hrbtu, po dva skupaj, da bi (po izkušnjah v Sovjetski zvezi) onemogočili vsak beg. Z žico zvezane jetnike so peljali v odprtih tovornjakih. V vsak posamezni tovornjak so stlačili 40

Od 5 do 6 km dlje od tod pa so slovenske zvezane jetnike peljali s tovornjaki do Macesrove gorice po makadamski cesti. Ko so jih odložili, so med špalirji slovenski fantje in moški mora-

li iti 300 m peš do jame. Med njimi so, kolikor je znano, preživeli le Dejak, Kozina in Zajec. V tem breznu gre predvsem za Slovence, saj je na svetinjah, ki so jih našli tam okoli, upodobljena prevsem Brezjanska Marija. V Dvojnem breznu v bližini pa so krvniki pobili tiste, ki so se javili

Foto A. Peterlin

do 50 oseb. Vožnja do bližine brezna Pod Krenom je trajala 30 minut. Gre za vožnjo, med katero so jih mučili, po njih udrihali z gorjačami, če niso gledali v tla. Na jasi, kjer se danes odvijajo slovesnosti, so jih odložili, nato pa so morali ob špalirju in udaricah gorjač krvnikov prehoditi 150 m do brezna. Najprej so se morali sleči, nato, po metodi ubojev v Sovjetski zvezi, so morali počepniti, da so žrtve kot na tekočem traku drugega za drugim streljali v tilnik.

Baje je vse to mučenje tudi eden izmed vzrokov, da se nihče izmed njih ni uprl. Na podlagi napisov na gumbih, osebnih predmetov, svetinj, ki so jih dobili, so ugotovili, da v tem grobišču ležijo predvsem četniki in Hrvatje.

po amnestiji, po 15. septembru. Boleče je, da je odkrivanje preteklosti prepuščeno še vedno le nekaterim pogumnim posameznikom. Raziskave bi morale potekati vseprej, pri vseh slovenskih družinah, saj je v vsaki slovenski hiši po vsej verjetnosti kak sorodnik, ki je doživel nasilje komunističnih pokolov ali zatiranje povojne oblasti. Treba bi bilo vso to zamolčano preteklost obelodaniti. Gre namreč za normalno raziskovanje, za spoznavanje naše zgodovine. Kako to, da nekateri postavljajo problem odpuščanja pred problemom spoznavanja in raziskovanja resnice? Saj je vendar jasno, da bi moralo biti zaporedje obratno, pred odpuščanjem mora nujno priti do spoznanja zločina nad slovenskimi brati, do obsodbe zločina, obžalovanja, kesanja.

Anka Peterlin

Foto A. Peterlin